

ק. שם ק"טו ע"ג ופתיחה
 רש"י ר"ה אפלה
 והרמב"ם שם והלה ג':
 ה. ר"ן שם ז' ג' ד"ה
 פרוקא ומוקפות פ"ה ל' ג' ד"ה
 ט"ז שם ז' א' ומוקפות ג' ד"ה
 ז"ה הא דלמך רנ"א:
 שמו ז' א' שבת ק"ו ע"א
 שם במתנה:
 ג. שם ע"ג בגמרא:

הגהות הסמ"ע

שמו ט"ף א וצ"ב לבית או
 דביבד. נצפור דרוזן לבית
 אוניו חייב... לפי ששטמט:

הגהות והערות

רז חוקו עפ"י לשון הר"ן
 שם:

רז חוקו עפ"י לשון הר"ן
 שם:
 רח תוקן ממהדורת
 אמ"ד ח"פ, וכן הוא
 בירושלמי בשם ר"י סוף
 הלכה ג וריש פרק י"ג, וכן
 הוא ברשב"א שם קה, ג
 ד"ה האין ובמחרי שם.
 ובמורקן על ראשונים על
 בירושלמי שם ה"בא כ"ט
 המחרי הגרסא "בקרקע":
 רט תוקן ממהדורת
 אמ"ד ח"פ:

שמו א) גוף ממהדורת
 פרסג תקמ"ה (ומחייבם
 לקטף יח), וכן הגיה גירסת
 שמשון:

ב) ע"ן לט"ו שרד ופמ"ג
 שפירשו גירסא זו, לפיכך
 דרור הוא צפור קטן. אולם
 ממהדורת פרסג תקמ"ה
 הנוקח מפני שצפור "דרור"
 אף שהוא כבד "קטן" לא
 יכולין לתפוס, וכן הגיה יד
 אפרים ומקור חיים:

ג) חוקו ממהדורת אמ"ד
 תקי"ד (פרוסס), וצ"ה
 מירושלמי שמשון ומקור חיים,
 וכע"ן זה הגיה לט"ו שרד:
 ד) גוף ממהדורת אמ"ד
 ח"פ:

ה) אר"י ז"ל ח"ה ה"ה
 ירדה, או אפשר דכוונתו
 דהא ארוזין ציבת שחלונות
 פתוחים חייב משום צידה
 משום שעדיין לא היו נעדיין:

כא משום אה"ל. ואף על גב דשרי לחזור הקדירה על גבי כירה
 בשבת ולא חיישינן משום אה"ל הואיל והמחיות כבר עשויות, י"ל
 הואיל והכובא רחבה יותר מדאי נעשה כאה"ל (ר"ן שם ז', ג' ד"ה
 פרוקא ומוקפות פ"ה ל' ג' ד"ה מלמטה). וכתב הר"ן שם ט', ג' ד"ה
 ט"ז שם ז' א' ומוקפות ג' ד"ה
 ז"ה הא דלמך רנ"א:
 שמו ז' א' שבת ק"ו ע"א
 שם במתנה:
 ג. שם ע"ג בגמרא:

יג פ בגר ששוחטין (יא) על פי החבית לבסותו
 לא ישטחנו על פני כולו בא משום (כא) אהל אלא
 יניח קצת ממנו מגולה י (כג) והני מילי בשכהובא (פירוש
 כלי של יין, ערוך ערך כבא) (כד) חסרה טפה אבל אם אינה
 חסרה טפה פותר דאין כאן אהל:
 סימן שמו
 צידה האסורה והמותרת בשבת [ושלא ישפשא
 הרוק] וכו' וכו' ע"פ:
 א הצד (א) צפור ז' א דרור למגדל שהוא
 ניצוד בו [א] ושאר צפורים וצבי לבית או
 כליס פטור, [ע"כ]. דמה שנחמו במקדש קרשים על גבי אדמים לא
 היו בנין בכליס, לאדמים (בקרקע) [בקרקע] וכו' הן:
 שמו א דרור למגדל כו'. [ע"פמני] שפפור קטן ז' אף
 שהוא ציבת לא יכולין לתפוס:

ז"ה ג' א; ה; ט. א] דנקט לשון זה שממלאין בו יין, ואם כן כל שאין בו כסוי אין ראוי להשתמש בו כלל, כיון שעכשיו אין להניח שם דבר
 יבש כיון שיש בו משקה, ודבר זה ששתמש בו במשקה אינו ראוי, כי יפול בו מלמעלה אבן, אלא צריך לכסומו, א"כ שיהיה ציוד דהיינו
 הכיסוי והמחיות עושים שראוי להשתמש, וכיון שהוא מכסה הוא כעושה מחילה גם כן, דדוקא עכשיו ראוי להשתמש בו, ותמילה היה
 כאלו אין שם מחיות, כן נראה לע"ד נכון מאד. וקשה לי, כיון דאין איסור לאהל בלא מחיות, למה אסרו בכובע בשבת בקימין ש"א
 קטף מ' משום אהל, והא אין שם מחיות. ונראה דכל שהוא נעשה ללא מחילות, כיון שעשויין שפה סביבו אסור אפילו בלא מחיות,
 אלא דבעושה משום דבר אחר והאהל נעשה ממילה או צריך שיהיו שם גם מחיות. וזה גם כן טעם להחריז בערש"ל שלנו, כמו שכתבתי
 בעטף ח' פ"ק טו. וצ"י וזה צריך לומר דכ"ל שייך בו משום אהל כשמוכין, ולא כהראב"ד [הובא ברשב"א דלהלן] והרשב"א [שם קלט, ג'
 ד"ה הא דלמך רנ"א] שצ"י כ"ל [עמוד שער ד"ה גנד] שאין בכסוי כלים משום אהל, והכא בכובא אסרו משום דמיחוזי כשמתרת. ואין
 להקשות ומכסוי כלים דמכסין אותם בשבת שנוכר לעיל בקימין ש"ד קטף ז', דהתם כשפותח הכיסוי מקשרתו ע"י חבל עדיין מחובר
 ביחידות מאחוריו כנוכר לעיל [שם], ואם כן כל שנתלה לגמרי אסור להחזירו, דעושה אהל. ואם כן צריך ליזהר ציבות קטנות שקורין
 שקאטליין שיש להם כיסוי שאינה מקושרת שם, רק (בשעש' צריך) [כשצריך] וכו' לה מושך הכסוי כולו ואחר כך מחזירה, שצריך ליזהר
 שלא להמשיך כל הכיסוי בשעה שפותח, דהוי קוטר אה"ל, וכן בשעה שמחזירו עושה אהל. ולפי מה שכתבנו המוספות דוקא בכובא אסור
 לפי שהוא רחב הרבה, אין לאסור בו. אצל לפי מה שכתבתי כל שהוא (כ"ל) צורך לכסומו אסור, יש איסור גם בשקאטליין אם יש חלל
 טפת, ולא ראיתי מזהירים בו. אצל לפי הנראה לע"ד עיקר דלא אסרו חכמים בכיסוי משום אה"ל אלא אם אין מיוחד לכך, כההיא
 דכובא שנוטל בגד מעלמא ומכסה על החצית, מה שאין כן בכסוי המיוחד להם ודרכו כך תמיד לא מיחוזי כעבד אה"ל, ומשום הכי
 צהמורת קדירה על גבי כירה שרי, דדרכו תמיד כך, וכן בכל כיסוי כלי, כן נראה לי בזה שאין עושה מחיות בשבת רק הכיסוי לחוד,
 ומילוק נכון הוא:

שמו (א) צפור דרור. בגמרא [שם קו. ב] מפרשים הא דתנן צפור למגדל חייב משום צידה אצל לבית לא, היינו בצפור דרור, שאינו
 מקבל מרות ודר ציבת כבשדה, ששטמט מוית לויית, ואם כן אפילו ציבת שאין חלונותיו פתוחים אינו ניצוד, דהוי מחוסר עדיין
 צידה. ואף על גב דרש"י פירש במשנה [שם ע"א ד"ה הא דלמך רנ"א] דטעם ציבת משום דחלונות פתוחים, (כ) משמע דבפתוחים (אין) [יש] ז'
 צידה, היינו לרצי יהודה דלא סבירא ליה לחלק בין מחוסר צידה או לא, אצל רבן שמעון בן גמליאל סבירא ליה דמחוסר צידה פטור,
 אין חילוק בין החלונות, אצל שאר עוף חייב אפילו בבית, ועל כן חילק כ"ל בין צפור לצפור. אצל הטור [עמוד שער] לא חילק בזה, נראה
 לי שצבירא ליה דמה שאמר רבן שמעון בן גמליאל צמנתינו לא כל הציבירין שוין זה הכלל כל המחוסר צידה פטור שאין מחוסר צידה
 חייב, זה קאי גם אמגדל דנקט גריש"א, דאם הוא מגדל גדול שאינו ניצוד, ועל כן כתב הטור ה"ד צפור למגדל שהוא ניצוד בו, וכונתו,
 הן העוף לפי מה שהוא, הן (כ) המגדל לפי מה שהוא. וכן במה שכתב רש"י [שם] לרצי יהודה, ולא נודו שם אלא חיה. ובשו"ע כ"ל דכתב
 בו חלונות פתוחים ששם אין שום צפור ניצוד, כמו שכתב רש"י במשנה [שם] לרצי יהודה, ולא נודו שם אלא חיה. ובשו"ע כ"ל דכתב
 דרור, הכי נמי ציבות שיש חילוק ציבת בין גדול לקטן, על כן כתב שהוא ניצוד בו. כן נראה לי להשוות השו"ע עם הטור, ואין ציניהם
 חילוק לדין. ומו"ח ז"ל [צ"ח עמוד שער ד"ה ואיכא למידק] נכנס לדומק לעשות מחלוקת ציניהם, ואין צריך לזה:

מבנות פני צמאן

ג. שם צנייטהא: ג. שם צנייטהא וכחכמים וכן כתב רמב"ם צפרק י' [משנת הלכה יו ונד]: (*) [ונראה לענ"ד שמקום הג"ה זו שי"ך לאחר פסק' ל' כי מדין המחללות וכו' למדו דין זה]:

ציונים פ"רמ"א

- שם: (ב) כל בו [סימן לא ח. כ. דרכי משה אוח ב בשם אור זרוע II]:
- אור דרוש [הלכות שבת סימן פג אוח II] [גמרא עבודה זרה דף י"ח ע"ג II]:
- בעל התרומה II ומרדכי סוף פרק כירה [שנת רוח שמי' ואגור סימן מעא בשם החסידות I]:

הגהות הסמ"ע

פסק' ב א חולה או קטן פטור... פטור הוא בחולה [מחמת עייפות] שאינו יכול לזוז [ממקומו] וניצוד ועומר, אבל בחולי [מחמת אישתא] חייבין [רש"י שבת קו. ב ר"ה אובאנא]. יש אומרים [רמב"ם שבת י' כב] להיקף... הגמרא:

ד. שם שהם ניצודים. לאפוקי צית גדול שאין יכולין לחפשו, ועיין מה שכתבתי סימן תל"ו [פ"ק טו]. והרמב"ם [שם י' כ] כתב שיכול לחפשו בשחיה אחת. [שם הלכה יט] והסולה דגים מן הים לתוך ספל של מים [עיין סעף ח'] הוא צידה, והלד ארי אינו חייב עד שיכניסנו לכיפה שלו שהוא נאסר צה: [פ"ק ג' II] פטור. דניצודין ועומדין הם: ד' הוי צידה. זה לשון הרמב"ם [שם י' כב], המשלה כלבים שיודו צבאים וצרה הנצי מפני הכלב והיה הוא רודף אחר הצבי או שעמד בפניו והצבילו עד שהגיעו הכלב וחפסו, חייב, והוא הדני צעופות, עכ"ל. משמע דלס לא עשה צעמנו מעשה פטור, והכל בו [סימן לא ח. כ] לאיסורא צעלמא קאמר: ד' מושב צביים, ואינו זוכה לשמחת ליטמן [דרכי משה אוח ב, בשם אור זרוע הלכות שבת סימן פג אוח יו, וכן הוא במדרש רבה ויקרא פרשת שמני פרשה יג אוח ג]: ו ניצוד פטור. אפילו לזן ללרך [תוספות שם קו, א ד"ה שלא זרין שם לא, ב ד"ה הדין]:

לביבר ב [ב] שהם (א) ניצודים בו חייב ואם אינו ניצוד בו פטור (ב) אבל אסור: ל צד צבי (ב) ישן או סומא חייב היגר [II] או חולה א או זקן ג פטור: הגה ה המטסה כלב (ב) אחר היה בשבת ד' הוי צידה [II] ויש אומרים דאף בחול אסור לזוד כלכלים משום ה (א) מושב ליים:

י כל שבמינו ניצוד חייב עליו אין במינו ו ניצוד פטור (II) אבל אסור (ג) הלכך זבובים אף על פי שאין במינו ניצוד אסור לצודן: (י) הגה [II] וכן יש להרהר

וגראה לי שאין צריך ללקדק צוה בו, ועוד דלמדין [שם שם, א] ובלבד שלא יכוין לזוד, אלמא כי לא מכיון שרי. וקשה, לזה אינו דלא מפרשין לה בגמרא [שם ע"ב; צ"ה לו, ב] מאי ובלבד שלא יכוין לזוד שלא יעשנו מזודה, דהיינו דאית ציה חלונות שלא יבסא אותם חלונות, דאם לא כן הוי פסיק רישיה, וזה אפילו

אליבא דרבי שמעון דאמר דבר שאין מתכוין מותר מכל מקום מודה בפסיק רישיה דאסור, אלא על כרחך דיש מקום שיוכלו לנאת, וכן כתבו התוספות [צ"ה] שם צפרק משילין [ד"ה אלא] דיש נקב קטן שאין הדבורים רואין אותו, וזהו פליגי רבי יהודה ורבי שמעון, דלרבי יהודה צריך דוקא נקב גדול שיהא נראה לדבורים, ולרבי שמעון סגי בקטן. ואם כן כאן בחיבה יש זה וצובים צריך גם כן נקב קטן, אמאי התיר הטור לגמרי אפילו בלא נקב קטן, וכן הקשה הב"י [עמוד שער ד"ה וז"ל]. וכתב עוד ב"י [שם], מה שחילק הטור בין כוורת שהיא קטנה לגדולה, אף אנו נחלק בין חיבה קטנה לגדולה, ואם כן נחם דצריך לשיעורים, דכחוורת נמי איכא רבדי וזוטרי, ע"כ. ונראה לי דברי הטור נכונים, ומחלה נדקדק לשונו שכתב ונראה לי שאין צריך ללקדק צוה, ולא כתב ונראה לי שהוא מותר, אלא דגם הוא סבירא ליה דאסור כשרואה וצובים צודאי בחיבה, אלא דקאמר שאין צריך ללקדק אחר זה לעיין אם יש שם וצובים, ועל זה נתן טעם, מדה דאפילו אי הוה פסיק רישיה לעיין וצובים שאין להם מקום לנאת מכל מקום אינו אסור, מטעם שלא קרוי ניצוד, כי אין ודאי שיצואו לידו, דאפשר שאחר שיפחת הכיסוי וירצה לטלם יפרחו ולא תגיע אחד לידו. ועל זה אמר ולא דמי לדבורים בכוורת, דהכוורת קטנה היא והדבורים ניצודים. כיוון צוה דעל כל פנים יהיו ניצודים, דכל כוורת היא קטנה לענין זה שלא יוכלו כל הדבורים שיצורו, דאי אפשר צק, דהדבורים גדולים וממלאים הכוורת ואי אפשר שלא יתפוס אחת מהם, מה שאין כן בחיבה שיש זה וצובים דאפשר שיצורו צפוחמו, ורוב פעמים אנו רואין שהיא כך לקטנותם של וצובים, וכל חיבה היא גדולה אללם לענין שיוכלו לצרות, צוה מחוראת קושיה הב"י על הטור. ועל הקושיה השניה של הטור נראה דהכי קאמר, מדה דאפילו אם צודאי יש וצובים לא קרוי ניצוד כמו דבורים. ועוד, אפילו אם האמר דצודאי הוה פסיק רישיה ואסור, מכל מקום צספק אם יש שם וצובים יש להחיר, דשם אין פסיק רישיה, כי זה הוה צפק פסיק רישיה, והוה דבר שלא במתכוין ומותר, כמו בכוורת היבא דלא הוה פסיק רישיה כגון שיש נקב קטן, כמו שכתבתי לעיל, הכא נמי אין פסיק רישיה צודאי, כי אפשר שאין שם וצובים, וזה הוה כמו צמקום דלא הוה פסיק רישיה דמותר שלא במתכוין, כן נראה לי לישב דברי הטור על נכון, כי לא בא לחלוק צביאר על צעל התרומה, אלא שנראה לו שאין צריך ללקדק אחר זה ויוכל להסגיר החיבה בלי צדיקה אם יש שם וצובים. וכן נראה לי להלכה למעשה דאם רואה שם וצובים יפריח מחלה מה שיפריח, אבל אין צריך לחפש אחר זה, וכל שכן אם יפריח פעם אחת, ולא מיישין שמה נשאר עוד, וכדאי הוה רבינו הטור לסמוך עליו צוה, צפרט שלא מלינו צפירוש חולק עליו. ומו"מ ז"ל [צ"ח שם ד"ה ונראה] מירך לדברי הטור דלא הוה פסיק רישיה גבי דבורים, דלא ינחא ליה שיהיו ניצודים ולא יוכלו לנאת לאכול פרחים לעשות דבש. ולא דק, דודאי כל דבר שאין במינו ניצוד לא ינחא ליה בהוא צידה כלל, אלא שגורו חממים אטו צידה עצמינו נאוד דניחא ליה צק. והרב ב"י [שם ד"ה אלא] כתב וז"ל, אלא אי איכא למידחי דברי צעל התרומות הכי איכא למיחא, שאני דבורים דכוורת היא מקום ששם ניצודין, והוי כמכניס ארי לגורקי שלו [שם קו, ב], אבל וצובים דמיכה וכוורת לא הוה מקום צידתו, אפשר דלא תשיבי ניצודים עד שיחפסם צידו, עכ"ל. ותמהני על גברא רבה ב"י, דאם לא רצה דחיות רבינו הטור ודאי אין גם דחיותו ממנו, דשאני ארי צגורוקי ששם הוה עומד ואינו כועס להשחית מקום סגירתו, אבל צמקום שאין מקומו הוה משחית ולא הוה ניצוד, כדפירש רש"י. צסוף פרק האורג [שם ד"ה הדין] ארין, מה שאין כן וצובים שבחיבה שבכל מקום שאינם יכולים לנאת משם הם ניצודים, ועל כן יש לנו לומר דבשעה שיפתח החיבה יצורו, אם כן זהו סגרת רבינו הטור. עוד כתב ב"י [שם], אי נמי דעד כאן לא אסר רבי שמעון לפרוש מחללת על הכוורת בפסיק רישיה אלא דבורים שבמינו ניצוד, אבל וצובים שאין במינו ניצוד כל שאינו מתכוין מותר אפילו צפסיק רישיה, עכ"ל. ויפה הקשה עליו מו"מ ז"ל [צ"ח שם ד"ה עוד (השני)] דצפרק משילין [צ"ה שם] משמע אחר כך צמקום דהדיח דבורים הווין שאין במינו ניצוד, ואפילו הכי צענין דוקא דלא יהיה פסיק רישיה:

אשל אברהם

(ד) ויש. עיין ט"ז. דבודאי יש, צריך להבטיח אף דאין במינו ניצוד, ואין מתכוין, אפילו הכי אסור בפסיק רישיה, ואף דלא נחא ליה בצידת זבובים. ואי"ה במ"א [ארת] ט' יבאר עור:

באות (ח) [ט] דבורים נמי אין במינו ניצוד, און הכי נמי דבורה גדולה דלא מטא צמד שחיה שרי אף בפסיק רישיה להר"ב, דהוה מרי דרנבנן, ועיין ט"ז [ס"ק] ג', ואי"ה שם יבואר: [ה] ויש. עיין מ"א. להר"ב כמד מיה קטנה, דגדולה כולי עלמא מודים דשרי, כמו שכתבתי באתר וי"ן, אס כן מאן יש מקילין, דהטור כמד ולא דמי לכורה שקטנה היא, משמע דמיה קטנה מודה הטור דאסור. ליה אמר דהכי פירושו, כורה קטנה "לגבי" דבורים הרבה, כמו שכתב הט"ו [ס"ק] ג', ואס יפחה אין אפשר שלא יוכל לתפוס קלה מהם, מה שאין כן מיה קטנה ומעט זבובים אפשר שלא יגיע אף אחת לידו, כי ירעה, ועל פי הרוב כן [ה] פסיק רישיה. עיין מ"א [סימן] ש"ד סעיף א' אות ה', ומשמע אף דלא נחא ליה, ויש להלק בין לא נחא ליה ובין לא איכפת ליה, עיין מוספות לחובות ו' א' ד"ה האי וסימן ש"כ סעיף י"ח בזה. ולפי זה נחיה שיש חובלן ומשקין דלא נחא ליה ודאי שיטעפו בו, יש לגדל יומר להמיר, ואי"ה בסימן ש"כ סעיף י"ח [אשל אברהם אות כ] יבואר עור. הדבורים מלודה, מוספות שבת י"ז ב' ד"ה אין פורקין, [ומלודת] עכברין לפרוס על השולחן, דלא חיישין בעת פריקתו יוד, ולהניח אחר כך על הארץ, אפילו הכי אסור, ממה שכתבו המוספות בדשבת אין חייב מטאם כי אינו יודע אם יוד, משמע איסורא איכא, יש לומר האיסור דלמא יוד בשעת פריקתו במקום שמהו היה בחורשין, י"ע. גם ממה שכתבו המוספות ואינו יודע אם יוד, הא ודאי שילד כי יש הרבה מיה ויצוא לאכול וכדומה חייב, ועיין מ"א אות ד' המשקה דכל שלא עשה מעשה פטור, לאו דיעשה מעשה בשעת צידה, אלא יסיק כלבים לאו מעשה כלל, רק גירוי בעלמא, ואף שהלכו בודאי יוד אותו פטור כהאי גוונא, ולא בכל מקום אמרינן דציד מעשה * , וי"ע: * ר' חייב, עיין מ"א. רמב"ם פרק א' מהלכות שבת הלכה י"ז דמסייע אין צו ממש והוה כאלו עשה היכול לצד כולה וחיוב, ושאינו יכול פטור. והיא גמרא ערוכה שנה י"ג ב', ואינו יודע למה חלה ברמב"ם ז"ל. גם אי העניי ממה, שהיה להאדון ז"ל להשמיטנו מר"מ ז"ל שהמסייעו פטור מכלום, וכמו שהעיד בנו הר"מ ז"ל [נסן] פרק א' הלכה ג' ד' כל מקום שנאמר אין חייב כלום, פטור מכות מרדות, ועסקא מיה עובא לענין פסקי עדות דרנבנן דלא מפסק לעמי כי אס שחייב מכות מרדות, כמו שיראה הרואה בפרק עשירי מהלכות עדות [הלכה ג] היה "החייב" שנה מדריהם, וכמו שכתבתי בספר שושנת העמקים בכלל מכות מרדות [גלג ע; פסיקה ד"ה ויש לין ונפתייה כוללת מ"א אות ד]. שוב ראינו שפאדון ז"ל דבר גדול דיבר, מוכתב הר"מ ז"ל והמסייע אין חייב כלום, משמע פטור אצל אסור, שכן כמד בהלכה ג' ד' כל מקום שנאמר מותר לגמלה, "וכן" אין חייב כלום אין מנין כלל, הא איסורא מיהא ככל פטורי דשבת, ומלך "וכן" במקלה, שהפרש יש בין וכן ובין וכן, לומר אף על גב דמסייע אין ממש לענין קיבל דימין בו [שם ג, ב], מכל מקום מדרבנן אסור. ומללל השמיטנו האדון ז"ל דאין מנין כלום לומר דכשר לעדות, אין הכרע דלא כמו שכתבתי בספר שושנת העמקים, דבדיני שבת קטסקין ולאו דיניי עדות קטסקין *. ואמנם מה שכתבו בגמרא [שנת ק], ען כבי שנכנס לבית ועל אחד בפניו חייב, הגוף הדלה בלא מנעל נמי, ועיין ב"מ [נעמוד שעת ד"ה צ"ן רבנא], לא מנעיה הכניסו לבית ועל, אפילו היה צניע ופחה פתוח ועל חייב, וכמשה [שם ע"א] האד כפור למגדול וצני, פירש רש"י [ד"ה האד כפור] עד שהכניסו בו, מפני למ"ד הקיורו, ועל כמו שכתב הר"מ ז"ל פרק י' מהלכות שבת הלכה י"ע, וחמאי לא חנן האד כפור למגדול וצניע שהיה כבר ועל חייב. ולפי שכתבתי באתר בלא י"א דלא כחוספות יוס טוב אחי שפיר, דלעיל אשמעינן דוקא שהיה בחוץ, הא היה במגדול ונפחה ועל פטור, ובצני אשמעינן דלא מימא דוקא הכניסו ועל, רק מאליו [כפירוש רש"י ס' ע"ב ד"ה צני שנכנס] ועל חייב: י"א והל"ך. עיין מ"א. מוספות יוס טוב פרק י"ג משנה ז' דכל שנסתלק הצידה אף על פי שהיה יליד מקודם חייב כשעשה צידה מחדש, ואס כן "במרגולת" [עיין סעיף י"ב מ"א ס"ק כ"ו] נמי, אף דכרשותו מכל מקום ראי הליח פטור ואסור, ועולם אין נוהרין לפתוח ולסגור אחר כך, וזה ששינה בהעמקה ובמד "חייב" במקום ולמה יהיה פטור, דמדת הוא, מה שאין כן אי איסורא דרבנן, יש לומר כמרגולת הממנע [ענין ין מחיר, ואף למאן דלוקסר [נ"מ"ש] דרבנן הוא, יש לומר כהאי גוונא לא גורו, ונצטור דרור כהאי גוונא אין הכי נמי דאסור. ומוספות ק"ו ב' ד"ה למה, דהוקשה להם מאי אולמיה, מוכס כחוספות יוס טוב, דאס לא כן עובא אשמעינן אף על פי שנסתלק צידה הרשעונה אפילו הכי פטור, שמע מיה דכניחא להו כהאי גוונא חייב, דאין לומר פטור אצל אסור וממתיין פטור ומוחר דומיא דצני שמור בחובו בו, דאס כן מה פרק כ"ו א' ממתינתין פטור ואסור, אין הכי נמי כהלך למחן, שמע מיה (א"י) [אין חייב או מותר למחיר. והנה נמשנה לנועל צימו לשמרו ומנאל צני שמור בחובו יש בו שלשה פירושים, א', פירוש הר"ן ז"ל [נה, א' ד"ה ממתי] השני דלא מגופה ועל כמנועל גם כן, שאין זה רק שמירה, לא צידה, והיה פירוש לשמרו אצני, כפירוש רש"י [קו, ב' ד"ה לשמרו] [מלם "מחמול" אין זה כל כך לוקו], קו זה אף על פי שנסתלק הראשון "ששאר" הצני יליד מחמת השני. משמע ששאר כמרגולתו, דאס לא כן היה לומר יליד מחדש בו, אצל המ"א סובר דלאו דוקא הוא, אף על פי שהלך הראשון לחון ועמה יליד מחמת השני מותר, מוציאת השקל

דאס רואה זבובים בתיבה שצריך להבריחה קודם שיסגור התיבה, אלא שאין צריך לבדוק שמה יש שם זבובים כל זמן שאינו רואה זבובים: (פ"ק 4) פסיק רישיה. ואף על גב דדבורים אין במינו בו וכן כתבו ר"ש א' בו. שדחה דברי הרב ב"י [נעמוד שעת ד"ה ויה א"כ] שכתב על הטור [שם] שדחה ראיית בעל התרומה [שם] מדבורים דבכורת גופה אמרינן ובלבד בו, אלמא כי לא מכויין שרי, הא מוקמינן שם דוקא בענין דלא הוי פסיק רישיה, אבל אי הוה פסיק רישיה אפילו אינו מכויין אסור, אלא הוה ליה להטור לדחויי שאני דבורים שבמינן ניצוד לכן אפילו אינו מכויין כי הוי פסיק רישיה אסור, אבל זבובים שמינן במינו ניצוד אם אין מכויין אפילו הוי פסיק רישיה שרי (והיינו כסכת תרומת הרשן סימן סד שהביא מ"א סימן ש"ד ס"ק ה' דבאיסור דרבנן פסיק רישיה שרי), ודחו דברי הבי"ה דהאמרינן שם בביצה דפרין לרבי יצחק דסבירא ליה אין כלי וניטל אלא לצורך דבר הניטל, והתניא פורסיס מחצלת על גבי כורת בימות החמה ובימות הגשמים ובלבד שלא יחכוין לצוד, ומשני דמייירי דאית ביה דבש, ופרין, בימות הגשמים דליכא דבש בכורת מאי איכא למימר, ומשני דאיכא שם שני חלות דבש שמוניחים בכורת שיחפרנסו מהם המטילים בימות הגשמים. ופרין שתי חלות מוקצות הן, לצורך דבורים. ואכתי מטלטל לצורך דבר שאינו ניטל, ומשני כשחישב עליהם מערב שבת לאכלן. ופרין, מדמשני בחישב עליהן ולא משני רבי שמעון הוא דלית ליה מוקצה, על כרחין כרבי יהודה בעי לאוקמי, ואם כן תיקשי סיפא ובלבד שלא יחכוין לצוד, ולרבי יהודה מאי מהני הא סבירא ליה דבר שאינו מתכוון אסור, ואמר ליה והסברא אפילו אי איתא כרבי שמעון מודה רבי שמעון בפסיק רישיה, ומשני לעולם כולו רבי יהודה הוהא במאי עסקינן דאיכא חלונות בצדדי הכרת דאפילו מכסה למעלה מכל מקום אין ניצודים, דהא יכולים לברוח דרך החלונות, ולא חייבן לצוד, אלא שלא יעשנו מצודה (דהיינו שלא יסתמו החלונות). ופרין פשיטא, דהא צידה אב מלאכה היא, ומשני מהו דחיימא במינו ניצוד אסור, שאין במינו ניצוד מותר, קא משמע לן. הרי

זכר זה לדעת הרב המגיד הנ"ל, אבל הטו"ז (שס ס"ק א') ס"ל דלא נחלקו הרמב"ם והראב"ד לענין צידה, וכולי עלמא ס"ל דלא מיחשב צידה בביבר קטן אף בדגים, וטעם הראב"ד שאוסר צידת דגים בביבר קטן, הוא משום מוקצה כיון שהם מכוסים מן העין אין דעתו עליהו ומחוסרין הכנה, וע"ש שכתב לפי זה לתרץ דלא תקשה מסכר אמת המים, משום דשאני התם דעל ידי סתימתן הכינו מערב יו"ט ותו ליכא משום מוקצה ע"ש. [והפמ"ג (שס) מפרש בכוונת הטו"ז דלא הוי מוקצה אלא במים עכורים, אבל מדברי שו"ע התניא (שס קונט"א סק"א) נראה דלהראב"ד הויא הדגים מוקצה אף במים צלולים, כיון שהם מכוסין מן העין ע"ש].

וצריך לומר להטו"ז הטעם דאין איסור צידה בביבר קטן אף דהדגים נשמטים ולא מטוי ליה בחד שיחייא, דכיון דיכול לתפסן בלי תחבולה הרגילה במאכל או במצודה, לאו צידה הוא וכנ"ל, ועדיין צריך קצת תבלין דמאי שנא דלענין צידת חיה ועוף שיעור ביבר קטן הוא דמטי ליה בחד שיחייא, ובצידת דג סגי בזה דיכול לתפסן בלי תחבולה, ואף דלא מטוי ליה בחד שיחייא לא הוי צידה. ואפשר כיון דבדגים סיבה שצריך תחבולה קצת אפילו בביבר קטן במים עכורים, הוא רק משום דאינו נראה לעין, אבל עצם המקום לא מיחשב מחוסר צידה, וא"כ לא הוי רק סיבה מן הצד ולא בעצם הצידה, ומשום הכי אין בהו משום צידה.

76 אין במינו ניצוד למקום מחוסר צידה

(יד) לעיר בדברינו (אומ ו') הבאנו מאי דאיתא בשו"ע (סי' שט"ז ס"א) בצידת חיה ועוף, דמדרבנן אסור לצודם אף לתוך מקום רחב דמחוסר עדיין צידה ע"ש, ויש לחקור בדבר שאינו במינו ניצוד דליכא בהו צידה

דאורייתא כלל וכנ"ל (אומ ג'), אם מותר לצוד אותן למקום דמחוסר צידה, אם גם בשאין במינו ניצוד אסרו חכז"ל לצודו אף למקום רחב, או דוקא במאי דאיכא צידה דין תורה, הוא דגזרו ואסרו אף במקום המחוסר עדיין צידה.

וניחזי אנן הנה הבאנו לעיל (אומ ה') פלוגתת הבעל התרומה והטור (סי' שט"ז) אם מותר לסגור תיבה שיש בה זבובים, וניצודו הזבובים על ידי כך או לא, ולדינא פסק הרמ"א (שס סעיף ג') וז"ל ולכן יש ליהדר שלא לסגור תיבה קטנה וכו' שזבובים בו בשבת, דהוי פסיק רישא שיצודו שם, ויש מקילין במקום שאם יפתח הכלי ליטלה משם יברחו, ע"כ. והמג"א (שס ס"ק ו') כתב לדייק בלשון הרמ"א שכתב לסגור תיבה קטנה, דס"ל להרמ"א דלסגור תיבה גדולה מותר לכולי עלמא משום דאפילו היה האדם עומד בתוך התיבה, לא היה יכול לתופסה בחד שיחייא ע"כ, ולכאורה עדיין תקשה שהרי סוף סוף לא גרע מבית גדול שעדיין מחוסר צידה דאיכא עכ"פ איסור דרבנן וכנ"ל, ולפי מה שכתב המג"א (סי' ש"ד סק"ה) דפסיק רישא אסור אף באיסור דרבנן, קשה אמאי התיר רמ"א אליבא דכולי עלמא בתיבה גדולה הא פסיק רישא אף בדרבנן אסור, וא"כ אף שאינו מכויץ לצידה יאסר לסגור פתח התיבה. ועל כרחק מוכח דדבר שאין במינו ניצוד לא אסרו לצודן למקום רחב, כיון דאף בדבר שבמינו ניצוד אין בה משום צידה דין תורה, ע"כ לא גזרו באין מינו ניצוד דלא שייך בהו כלל צידה מה"ת, ומותר אף לכתחלה לצוד למקום המחוסר צידה. ואתי שפיר דברי רמ"א שהקיל אליבא דכולי עלמא סגירת "תיבה גדולה" שיש בתוכה זבובים.

והפמ"ג (א"א שס) כתב לפרש דברי המג"א דצידת זבובים בתיבה גדולה מותר,

משום דהוי תרי ונראה דכוונת ה שכתבנו דכיון דד אינו חייב על צי זה חכז"ל לאסור צידה. [אבל אין משום דהוי אין דבר הניצוד, והוי ע"י לקמן אומ ט"ז]

והמשנה ברורה בשם

דרבנן משום הכי המשנה ברורה בו וזה צרך ביאור דו הנ"ל, אף תרי דר בפסיק רישא, וד ומקלקל, התיר ע לעיל (מלאכת מורט צידה גמורה ואי כדברינו הנ"ל, ו במינו ניצוד

לסגור דלת לח

ולפי זה נמצא במינו ניצוד גם כן מותר. ועג דמצוי במעוני ה החדר שלפני הכי אם נכנסו זבובים שאין במינו ניצוד וכן באופן דרוצו חלון שקבוע ח הצרעה והזכוב לצודה אף על פ ככהאי גוונא. ו

ברובו ל מיי קלמן אולמאן א"א"א

חיצון פעם אחד דאז לשיטת המג"א (טס ס"ק
 י"א) אין צידה אחר צידה הבאנו לקמן (אומ י"ו),
 וכתבנו שם דהפמ"ג כתב דיש לסמוך על דבריו
 בצידה דרבנן וא"כ וודאי יש להתיר בכהאי
 גוונא.

אבל אם פרח עוף דיש במינו ניצוד לתוך
 החדר, בזה כתב החיי אדם (כלל ל' ס"ב)
 לאסור לסגור דלת, ואף בחורף דאיכא קור
 וכוונתו בסגירת הדלת להציל את עצמו מן
 הקור, אסור לסגור הדלת ע"י ישראל, כיון דהוי
 פסיק רישא דעושה מעשה צידה. ובקצות
 השלחן (סי' קכ"א נדה"ט ס"ק ט"ו) הוסיף לבאר
 דאף בבית רחב דמחוסר צידה אסור לסגור
 הדלת, ורק אם כבר היה נסגר הדלת פעם אחד
 יש לצוד להקל, על פי דברי הפמ"ג הנ"ל דיש
 לסמוך בצידה דרבנן על שיטת המג"א דאין
 צידה אחר צידה, ובמקום שמחוסר עדיין צידה
 לא מיתסר אלא מדרבנן וכנ"ל. **L**

צידת נחש שלא יזוק

(טו) **כתב** הרמב"ם (פיק י' הל' כ"ה) רמשים
 המזיקין כגון נחשים ועקרבים
 וכיוצא בהן, אף על פי שאינן ממיתין, הואיל
 ונושכין מותר לצוד אותם בשבת וכו' ע"כ.
 ומקורו בגמרא (שבת ק"ז ע"א) דקאמר כל פטורי
 דשבת פטור אבל אסור, לבר מהני תלת דפטור
 ומותר וחשיב מהם הצד נחש בשבת, אם
 מתעסק בו שלא ישכנו פטור וכו', ע"כ.

והמגיד משנה (טס הל' י"ו) כתב דיש מי
 שהקשה, דהלא מוקמינן לה בגמרא
 (טס ע"ב) דהא דפטור ומותר בצד נחש אתיא
 כר' שמעון דס"ל מלאכה שאי"צ לגופה פטור,
 ובמקום היזק לא גזרו. וא"כ כיון דהרמב"ם
 (פ"א הל' ז') פסק כר' יהודה דמלאכה שאי"צ
 לגופה חייב, האיך פסק האי דינא דמותר צידת
 נחש במקום היזק. ות"י המגיד משנה דשאני

משום דהוי תרי דרבנן שרי לכתחלה ע"כ.
 ונראה דכוונת הפמ"ג הוא גם כן על דרך
 שכתבנו דכיון דדבר שאינו במינו ניצוד לעולם,
 אינו חייב על צידתו, משום הכי לא גזרו על
 זה חכמ"ל לאסור צידתו למקום רחב דלא הוי
 צידה. [אבל אין לומר הכוונה דהוי תרי דרבנן
 משום דהוי אין במינו ניצוד וגם אין צריך לו
 דבר הניצוד, והוי ליה מלאכה שאי"צ לגופה
 (ע"י לקמן אומ ט"ו), דאם כן אפילו תיבה קטנה
 יהא מותר].

והמשנה ברורה (טס טעמ"ז אומ י"ח) העתיק
 בשם פמ"ג הנ"ל דכיון דהוי תרי
 דרבנן משום הכי מותר באין מתכוין, והוסיף
 המשנה ברורה בזה דדוקא באין מתכוין מותר,
 וזה צריך ביאור דהא לפי שיטת מג"א (סי' ט"ז)
 הנ"ל, אף תרי דרבנן אסור בדבר שאין מתכוין
 בפסיק רישא, ודוקא באופן דהוי כלאחר יד
 ומקלקל, התיר שם המג"א [וכמבואר בדברינו
 לעיל (מלאכת מורט אומ י') ע"ש], והכא הלא הוי
 צידה גמורה ואינו מקלקל. ועל כרחק נראה
 כדברינו הנ"ל, דמעיקרא לא גזרו לצוד אין
 במינו ניצוד למקום שמחוסר צידה. **L**

לסגור דלת לחדר שיש שם צרעה או עוף **7c**

ולפי זה נמצא דאף אם יכוון לצוד דבר שאין
 במינו ניצוד למקום רחב דמחוסר צידה,
 גם כן מותר. ועל פי זה יש לדון להתיר במה
 דמצוי במעוני הקיץ, שסוגרין את הדלת של
 החדר שלפני הבית דירה [הנקרא פארטש], אף
 אם נכנסו זבובים לתוך החדר, כיון דהוה דבר
 שאין במינו ניצוד ומקום רחב שמחוסר צידה.
 וכן באופן דרוצה לסגור אותו חדר או לסגור
 חלון שקבוע חוצה לה רשת כדי שישאר
 הצרעה והזכוב בין החלון והרשת, ומכוין
 לצודה אף על פי כן מותר דמעיקרא לא גזרו
 בכהאי גוונא. ובפרט אם כבר נסגר הדלת

צוד
 אין
 קום
 רה,
 יין
 תת.
 אם
 ודו
 ז"א
 גור
 הוי
 קום
 "כ.
 ז"א
 ז"א
 זום
 זיה
 דה
 זול
 בנן
 (ה)
 שה
 בה
 ז"כ
 זח
 ינו
 אף
 דין
 יך
 לה
 רי
 רת
 ז"א
 זר,

קדושה. הלכות שחיטה פ"ד פ"ה

מומר לאותה עבירה ואלו אינו שומע על קצת עבירות אבל לא לך המרה וזה מומר
לשמוע בלא בדיקה סבון משום דלא שכיח ליה אסורא. ועדיין דכרו לויקן עוין
כי עשוי לו לא נחמתי כמלמדו אלמ גבי מומר אכל נבלתו למיטתו ובדיקה סבון. כבש ה"ר
דוד כהן ז"ל במשנתו שלמה שלם היטלו הקבל חרס על ימותו אלמ עכשיו ידוע ושטח אחר
שטח מי שחבש ששטתו נעלה דמי לנשד
לאותו דבר דעבר על המרה ויטילן הלכור להסוד
המטור ואסור לכל בני העיר לאכלו מה שאקריין
ע"כ:

היא ופיק עולה מעל לזכור אלמ מי שהזו פסול לגדות בשביל שפסס אחס עכר על אחס
המפלות הרי זה שומע לעלמו ונודק לעלמו:
מזו אלו הצדוקים והבייתוסים וכו'. למנה רבינו ממחי דלוקו חני ממתיקין הדכל שומטין
ואפילו ממי ובישראל עומד על גביו והע"כ דלא נפקא לן מדי לבי כוסיים
דהא אקנתקא שפסולוס כע"כ גמורוס לכל
דביהם מ"מ נפקא לן לבי לזוקים גמורוס
לזוקים וביתוסים לבינן ככוסיים קודם שפסולוס
כע"כ דמו:

מזו אלו הצדוקים והבייתוסים וכו'. ונראה
למדה מחוקקת דלכי דירע
ממתין הכל שומטין ואפילו ממי כד"ל בשפסול
עומד על גביו אלמ וילא ונכנס לו וילא וכו'
ועס היות דלוקין גמ' דכוסיים עכ"כ גמורוס
הס היינו שפסולוס להם דעונו יונה דמילי טעמא
שפסולוס עכ"כ גמורוס אלמ ליקו וייתקין דלא
למחבו לכוון ע"י הרי ס כחוקקין וכן להם
אסור אלמ טעמא יקללו וסס איום נחמס ומר
לא קלקלו ולפיק סס אמריס עומדיס על גכן
ורלו סס השחיטה ממחלה ועד סוף שחיטתן
כשרה. וז"ל טעמא לא כבש דיעט דסס לא דלה
אזכרס דמוסין גביר כווס דכרי אוקמס רכס כמר
הכי ואפילו לאכרי מוקו הכי טולס ונכנס דכ"ל
דלא יסומו לכמחלה. ו"ל דכל עוד דלית נחמיס
משום סס איום מחמיס כמורה שבעל פה וס
שחיטת כרה דקדוקים אפטר סס טעמיס כסס
ואפילו שפסולוס סס און רלו לאכל על סוף
קבלתו ומה שחמיו התלמד דביהיס הו
בקויס דקדוקי מלוס סיסרל לכל מלוס
שהחוקק כה וכדורות האחרונים פקרו עול כסס
ששחיטתו היתוסים דכסס וסו שייק רבינו דכרינו
שכבס סל הצדוקים ר"ל סל סל דורות הללו
ולפיק און להס מקנה סל כסירל עומד על
גביה וכדומה ליה אמרו כירמלני דפסויס
ע"כ לגבי כויסיס אפילו נכריסי ססס נחמיס
כסס דלמתיין הכסס מי כרביג אומר כל מלוס
שכחיסיס שכבס סס ח"ל ומחויי המומר הוה ג"כ
אמר ר' שמעון הלא דמיחא כירמלני שחיטתו
מטסקין כסופרנהון אכל עכשיו שאון להס לא
מלוס ולו עיירי דמלוס המודיס סס ומקולקליס

יו כשהיו ישראל במדבר וכו'. פ' הל
שומטין (דף י"ג.) גמ' הכל
שומטין ולעולם שומטין מאן מנא וכו' אמר רב
יוסף ר"ע ה"ל דהנ"ל כי יתקן וכו' ונחמתי וכו'
ר"ע אומר לא כל הכוזב אלמ לאסור להס כשר
נמורה שכתמלה הומר להס כשר נמורה שכתמנו
לארן נפקר להס כשר נמורה ועכשו שגלי יוכל
יחזרו ליתקן הרשעין לכן שטינו לעולם שומטין
וז"ל דמי לה רכס דלא חמיס ממתיקין כ"ע
מ"מ קוטעא דמילתא הכי הוה דר"ע הכי ק"ל:
פ"ה א כבר ב"איתו בהלכות אסורי
פאבלות. פ"ד:
ב וכו' יש שם חלאים אחרים וכו'.
ושפנה טריפות ואמרו לפניה
מסיני ואלו הן וכו'. מומלל דעולא ר"ע אל
ערפוס (דף מ"ג.):

פרק המישי

דא כבר ב"איתו בהלכות אסורי פאבלות שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות.
ולא נאמר טריפה אלא שרכה הכתוב בהווה כגון שטרפה ארי וכיוצא בו
ושברה ועדיין לא מתה: **ב** ויש שם חלאים אחרים אם יארעו לה תחשב טריפה והן
הלכה למשה מסיני ושמונה מיני טרפות נאמרו לו למשה בסני ואלו הן. דרובה. נקבת.
א טור ס' כ"ע סמ"ג לארין ק"י עסק ס"ג:

יו כשהיו ישראל במדבר וכו'. מ"מ דכרי ר"ע דגריקין ע"כ (דף י"ג.) מנ"ל כי יתקן מתקן וכו' ונחמתי כמקדן וכו' ר"ע אומר לא כל הכוזב אלמ לאסור להס כשר
נמורה שכתמלה הומר להס כשר נמורה ועכשו שגלי יוכל
יחזרו ליתקן הרשעין לכן שטינו לעולם שומטין. וז"ל דמי לה רכס דלא חמיס ממתיקין כ"ע
מ"מ קוטעא דמילתא הכי הוה דר"ע הכי ק"ל:
פ"ה א כבר ב"איתו בהלכות וכו'. כרי המיני הכרי ו"ל כפי"ד מה"ל אסורי חלליתו הויבוס וכו' ולפיק סוף כן על מה שכתב שם. וכרי נחמתי סס פירוש דכרי סס כויסיס
על המדרש האמור כמילתא ויסר כשרה טריפה און לי אלמ כשרה כתיב מנין אמרת נבלה ועריסה הקיפן הכתוב מה נבלה לא חלק בין כתיב בין כשרה אף טריפה כן
הס מ"ל וגביר כשרה טריפה דבר הכתוב בהוה. ובמשנה פ' אלו ערפות אמרו כל שחיטתו כמות טריפה. ולפיקו נחמתי סימן לעריפה י"ג מודס. ודע כי מה שזכר הכריה מקומות
שטריפה הלל"מ אחת הוה שטריפה למדנו שטריפה אינה חיה אלמ כריטי טריפות לידע חיו היא המיחיתה וחיו היא שחיטה ממיתה לא נחמתי כפירוש כמורה אלמ נחמתי למשה על
קה כשאר מורס כע"כ שריה נחמתי קבלה. והיו יודע סל מה שריה הלל"מ און הפרשו ב לעשר הכריים הלאים כמורה בפירוש לעיין להלן כנספקו להחמיר ככל מורה:
ב ואלו הן דרובה וכו'. כפ' ח"ט (דף מ"ג.) אמר עולה שמונה מיני ערפות נאמרו להם כמיה חמיר ויחמיר וכו' והיא חמיר חמיר וכו' וז"ל דמי לה רכס דלא חמיס ממתיקין כ"ע
מ"מ קוטעא דמילתא הכי הוה דר"ע הכי ק"ל:
הרב"ב (כ"ב):
וקדו דוחמת בקדשים כמיב א"כ עיקר שחיטה חיו אלמ מדרבנן קמ"ל דכתיב טמן
שחיטתו וכו' וז"ל דמי לה רכס דלא חמיס ממתיקין כ"ע
מ"מ קוטעא דמילתא הכי הוה דר"ע הכי ק"ל:
פ"ה א כבר ב"איתו וכו'. פ' אלו ערפות (דף מ"ג.) אמר עולה שלשה מיני ערפות
נאמרו למשה כמיה נקובה ופסוקה וכו' ופסח נקובה לפי שהוא כחיכרס
הכנה ודכתיב פסח כדכרס משום דקרי אקדש ונשך כשרה טריפה לא חלליתו:
הדרוסה

לחם משנה

סבר לא כל הכתוב וכו'. וקדו דלא פתח אכל מועד לא הניחו וכו' מפרש רבינו שר"ע ימך
אחוז כבי הוי גוונא סל וכל לשמוע אלמ קדשים כלכד אכל עשר חולין און שומטין ורש"י
ז"ל לא חיתין כן אלמ אמר ההוא בקדשים כמיב ר"ל שהקדשים לא הניחו לפתח אוהל
מועד אלא חולין מומר לאוכל:
פ"ה ב ושמונה מיני טריפות וכו'. פ"ה אלו ערפות (דף מ"ג.) אמר עולה מ' מיני
ערפות נאמרו לו למשה כמיה נקובה ופסוקה וכו' והיא חמיר חמיר וכו' וז"ל דמי לה רכס דלא חמיס ממתיקין כ"ע
מ"מ קוטעא דמילתא הכי הוה דר"ע הכי ק"ל:
הרב"ב (כ"ב):

מגדל עון

פ"ה א"ב כבר ב"איתו בהלכות פאבלות אסורות כ"ל על סוף הפקד. פ"ה אלו ערפות (דף מ"ג.):
נקובה

קדושה. הלבנות שחיטה פ"ה

מגיד משנה (בב"א)

הכלים אמריה כל המזי מזוי קודם. וכתיב נקט אדם כפי מדתה כי הדרכה המזויה... דברי רבי

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

דקדמי ויחולא זו אם נן ארי ללו דוקא ומי' מהאי וכן דריקה בבהמה גסה ויהי גסה אלף... דאב אפילו בגסה נמי דריס ליתא דוקא דלא גז' ר' יהודה

החמה. וטולה. פסוקה. קרועה. נפולה. ושבורה: ד אע"פ שבולן הלכה למשה מסיני הן. והואיל ואין לך... בפרוש בתורה אלא דרוסה החמירו בה. וכל ספק...

לכן כפיסוק להמיר וא"כ מה נעשה דין דרוסה מאלר כריתות לניך כפקקה להמיר... היה לו לניך כבולן כפיסוק להמיר מהיר רבינו מרדכי בכלל זה אם שכן רבינו עקיבא

אומר כדי ליישב דברי רבינו שאין הכי מני שכל דבר המקובל מתערב הוא כול שטור והולכין כפקקי להמיר... דבר שהוא שקול ואין הדעת יכולה להכריע בו לו נדר אסור ולא לז' אסורין דלא

הוא דוקא והוא דריקה בבהמה גסה ויהי גסה אלף. ד אע"פ שבולן הלכה למשה מסיני הן. והואיל ואין לך... בפרוש בתורה אלא דרוסה החמירו בה. וכל ספק...

אומר כדי ליישב דברי רבינו שאין הכי מני שכל דבר המקובל מתערב הוא כול שטור והולכין כפקקי להמיר... דבר שהוא שקול ואין הדעת יכולה להכריע בו לו נדר אסור ולא לז' אסורין דלא

ד הדרוסה וכו'. פסוק נכמה מקומות. ואין דריסה בבהמה וכו'. מן הממירי' ג"פ ח"ע הדרוסה האב' ר' יהודה אומר דרוסה האב' דרוסה הארי בגסה ואמריין עלה... בנמה אמר ר' תמיך ב' דבבהמה מן האב' ומעלה נשפוט מן האב' ודקא דלא גז' ר' יהודה

ד הדרוסה וכו'. פסוק נכמה מקומות. ואין דריסה בבהמה וכו'. מן הממירי' ג"פ ח"ע הדרוסה האב' ר' יהודה אומר דרוסה האב' דרוסה הארי בגסה ואמריין עלה... בנמה אמר ר' תמיך ב' דבבהמה מן האב' ומעלה נשפוט מן האב' ודקא דלא גז' ר' יהודה

וגדליים ובמלאים וכו'. פסוק נכמה מקומות. ואין דריסה בבהמה וכו'. מן הממירי' ג"פ ח"ע הדרוסה האב' ר' יהודה אומר דרוסה האב' דרוסה הארי בגסה ואמריין עלה... בנמה אמר ר' תמיך ב' דבבהמה מן האב' ומעלה נשפוט מן האב' ודקא דלא גז' ר' יהודה

וגדליים ובמלאים וכו'. פסוק נכמה מקומות. ואין דריסה בבהמה וכו'. מן הממירי' ג"פ ח"ע הדרוסה האב' ר' יהודה אומר דרוסה האב' דרוסה הארי בגסה ואמריין עלה... בנמה אמר ר' תמיך ב' דבבהמה מן האב' ומעלה נשפוט מן האב' ודקא דלא גז' ר' יהודה

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

לחם משנה מנה ליה לרבינו שרבי וימן שהוא בכלל נעולה ליתא דלא יסבור שהם שמונה י"ל דלא... מתקשר ליה לרבינו למישר דלנין בענין הקבלה ועדיף ליה עפי לומר דבענין הקבלה הם

לחם משנה מנה ליה לרבינו שרבי וימן שהוא בכלל נעולה ליתא דלא יסבור שהם שמונה י"ל דלא... מתקשר ליה לרבינו למישר דלנין בענין הקבלה ועדיף ליה עפי לומר דבענין הקבלה הם

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

מגיד משנה (בב"א)

וגדליים ובמלאים וכו'. פסוק נכמה מקומות. ואין דריסה בבהמה וכו'. מן הממירי' ג"פ ח"ע הדרוסה האב' ר' יהודה אומר דרוסה האב' דרוסה הארי בגסה ואמריין עלה... בנמה אמר ר' תמיך ב' דבבהמה מן האב' ומעלה נשפוט מן האב' ודקא דלא גז' ר' יהודה

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

לחם משנה מנה ליה לרבינו שרבי וימן שהוא בכלל נעולה ליתא דלא יסבור שהם שמונה י"ל דלא... מתקשר ליה לרבינו למישר דלנין בענין הקבלה ועדיף ליה עפי לומר דבענין הקבלה הם

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

ד הדרוסה הוא שיברוק הארי וכו'. ושמע דמי' לרבי טאס הינה גסה מן האב... דהיה כחכ ושמע דמי' גמי טאס היא גסה מהארי דינה כלאי דרון

מ איורו רובם הדרושה וכו'. פשוט
לכל דרוסה משילדים הכשר
שם בני רב למי המוסר מהו אמר רבי זורי
רב יהודה אמר רב בדרוסה עד שילדים
כאלו חקר הי"ד נתמסרם ל"ד הולך בריה
יהושע כל שטרופה גורמו ומעמדו על כשר
ויש מי שטרופה גם כשר דמנון הוא אין מי ב
בגדיה כלל וכבר כתבתי למעלה כי אין
אלה מה שעשו ורואים ומיהו לרין להכי
הקניין נכרי:

י ואם דרם בסמיטין וכו'. שם (דף
רב זביד ממי הכי דרוסה מש
כשר כנגד בני משים בסמיטין עד שילדומו
עלמן ועמלם ומלמלם משום דסימין קשי
אלל דריקה אלא מיישין שחמ נחמלם
ולפיקר אינה פלורה משילדים הכשר עד שי
הם עומים:

ורריסתן במשוח וכו'. שם (דף י"ד
רב זביד בר רבין ופט נקובמו

דרוסה נמשחו קיה נקיימו כמלכיש ד
כמהו כמר דעשיה גרל פקטעו אמר זה
זה נמשחו מלי עעמלם זההר מיקלם
י א ספק דרוסה אבודה וכו'. שלג
(דף י"ג.) בין רב ושמאל לר
אין מושפין לקטר דרוסה ומשולל אמר י
לפני חממר נגמלה אמר

ביצד אירי שבכנס וכו'. שם (דף י"ו)
אין לזקין פירס עמי' דרוב י"ו
מהמכנין וימשו און מהמכנין וכל הממו
והוה ליה ספק דרוסה ורב לעומיה דל
כדכולל והוה מה ספק כלן רביעי. וכת
מקומה אלל קממו ומתנה ויכתב
מדה דסימין קיה עפרים שם. אמר יו
מיה רליה הילי שדרם ויון שדרם סופי
שלין כן דעת רבינו ז"ל שהרי לא הוה
ספק עמל ספס לא עמל אמר לא עמל
מקרקין שמו קא ממעמי שהדין י
למעלה הילין לא דליה ספק ויחזני י
בדעו ספס ס"ה דוקא פהה במקום א

יב ספק שבכנס לבאן וכו'. כג

מ איורו רובם הדרושה וכו'. שם
כנגד בני משים נתמסרם
לרב יהושע כל שהרופה גורמו ומעמדו
לה נדיקה ואין נלשה או דעת רבינו א

י ואם דרם בסמיטין וכו'. ה
שילדומו הסמיטין עלמן אלו
הסמיטין לר וריסתן נגמשהו

י א ספק דרוסה אבודה וכו'. שם
דרוסה. ודקדוקי מלשון
זה כשאר ספקות שאלם נמערבה כאל
דרוסה וליה ואלם נמערבה כחחרות
ולל דמי לקטר וכנגד טורף [ספק] לא
נגון למי נכנס ומגלל אסור:

מ איורו רובם הדרושה וכו'. ש
נתמסרם הכשר וואין א

י א ונמצא צפורין בכבו וכו'. ש
ונשיה וכו'. שם

י א [שם בעיר יל ואי יל כתב
[רביא רביע שם בשם הרשב"א
שכר ונבאר שאין אפרים זה רמו
רונו ביתר ומה ודרם וכתב עד
שהוא לרם ספקו צד שאין דרך לב
שם אפלו ונשיהם צווחת והוא ש
ע"כ.] [ב] ונדיק פמיים שהחלה
ואין גשפין מלאכות אפי' וי'
בוררת מפני הרחוק א' א' רבה

קדושה. הלכות שחיטה פ"ה

אין דריסה אלא ביד הבורף וכו' אין חוששין לה. מותר לזבני שם:
ח וביצד רין הדרושה וכו'. שם (דף י"ד.) אמר רב נתן הללוים מורה בה רב דרוסה
לנדות מכפא דמחא ועד אטמא. ומ"ש ח' וזו רוסה הדיקה שילדים הכשר
כנגד בני משים. שם (דף י"ג.) ר' נחמן אמר וכו' דרוסה משילדים הכשר כנגד בני משים
רב זביד ממי הכי דרוסה משילדים הכשר כנגד
בני משים בסמיטין עד שילדומו סמיטין עלמן
ומשמע דק"ל כרב זביד דהא לא פליג לרבי'
ומשמע דדוקא בסמיטין לא סגי בשרים כשר
נגדן לפי שקשים הם אלל דריקה אלל כל שאר
כרסין שפחה וטרפה כשהלדים כשר כנגדן
טרפה ושפי' ללה אמרין הלא אלל הלדים כשר
כנגד בני משים היינו משום דהשמה ס"ל דלה
בניין דריקה אלל כנגד בני משים ובסמיטין אלל
ה"ה לנתי' דלסקין דעשיה דריקה מכפא דמחא
ועד אטמא סכל כשהלדים כשר כנגד בני משים
ונשפח עד טריפה דסוף הארס לתלול ולקוב
הכר העורף וכן משמע מדברי העור אמר רבינו
שלא כתב אלל עד שילדים כשר כנגד בני משים
משמע דכר דריקה כנגד בני משים אמרו אלל
כנגד שאר אברים שפחה וטרפה כשר אלל
ומיהו אפשר דמשום דכר הטיחות הם בני
משים

ומלאים והוא שיקוב בצפרו לבית החלל: ז אין דריסה
אלא ביד הבורף אבל ברגלו אין חוששין לה. ואין
הריסה אלא בצפרון אבל [נכושן אין חוששין לה אלא
אם כן נקב עד בית החלל בורדין שבא נקב אחד מה
האברים שנמפת בבקבתן. ואין דריסה אלא בכוננת
הגורף. אבל אם נפל הדרוס ונשתקעו צפרו בגורף אין
וו דריסה. ואין דריסה אלא בחיים. אבל אם דרם ונהרג
ועדין ירו בדרוסה ולא שבט צפרו במנה אלא אחר
מורתו אין חוששין לה: ח וביצד רין הדרוסה. כל מקום
ההלל שלו מכה הורף עד הקוקר. אם נמצאת כולה
שלימה מכל מיני מטרפות ולא נמצא בה רושם הדרושה
הרי זו מותרת. ואם נמצא בה רושם הדרושה הרי זו

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

הדרב"ו (בב"ב)
א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

א לא בצפרון וכו'. שם לטון רבינו אין דרוסה אלל כצפורין לטון רבינו שם כשעיה:
אמר אביי נקטיין אין דריסה אלל כי
העורף לאפקין רגל ללה. ועפעל דמילתא דלין
הארס עד הדרוס אלל כינו אלל לא כרגל ועפעל
העין נחמר כספר בעלי מייס: ואין דריסה

אלו מרפות פרק שלישי חולין

נג

19

אף לחולדה. שהיא קטנה הימנו יש דרוסה וכ"ש לחמול: אף לחמול. שהיא גדול אין דרוסה וכ"ש לחולדה. ולקמיה מתרנין לה: באימורי רברבי. צבהמה דקה ק"ל אין דרוסה לחמול כדאמר רב לעיל (דף נב:) צבהמה מן האזל ולמעלה: בגדיים וטלאים. דקיס מחד: שאר עופות טמאים. מוח מן הגס והנך: והא אגן תנן ודרוסה הנך בעוף הדק. מכלל דשאר עופות אפילו בעוף הדק לא: ברברבי מיניה. ואופ"ה עוף הדק הוא: בית היג. שם מקום: ביד. שהיה נידו: רגל. אמרוה: אבל שן לא. דאין דרוסה היתה צבייה: שלא מדעת. דמיין דשלא מדעת ופל כגון מן הגג על הצבהמה א"פ שנתקעה לפירו צבהה אין משליך צה חס: לאחד מיהא. קס"ד שנת הארי והאר כן נפל על הצבהמה: דדרים. מחיים ולא הספיק לשלף פפורי ממנה עד שפסקו את ידו ומיתה דקאמר מיתה האבר שנתחך: דשליף. כשחולץ ומולא פפרו מגנה: ונמצאת צפורן. (א) חלוטה צבה: רוב אריות דורסין. כלומר טא"ע"פ שרוב אריות דורסין וקיס לן שכל הדורס אין לך אחד כהן שמשמע פפרו: נתחכך. השור ולפורן וזכמול היתה: רב לטעמיה. לקמן: מקום צפורן. שלא נשמט ולא נמלא שם הפפורן אלא מקומה ומתה ניכרת בשור: לחה. שהיה צה דס: עבידא דמשחמטא. ושמא דס: בדרא דסיחופיה. שעומדות צב השור כסדר שהן סדורות ביד הארי: אימר כלבא. והא אמרין אין דרוסה לנלך דאין לו חס: על. ארי צבייה ושם שם: שלמא שוי. עשה שלום עמהם כדרך כמה חיות שנעשות מרעות וגדלות עם בני אדם ובהמות ואין מוקין: נח ריתחיה. צהי ולא חיישין לדיסקה צאהיית: מעואי. טהס: מקרקרין. גועות. דלשון נעקת ארי לחוד ולשון נעקת כל צבהמה לחוד כגון בלשון עבדית טהס לארי* וגועה לטורא וערוג לאלי* והלא לקסו* ולפוק לעפומא ומתן ללכסו: (א) אורי (ב) טהס (ג) טהס (ד) אהדדי

—
סך רש"י
מקור
ט טהס
מכונני
(ה).

יש דרוסה לחמול או לאו כו'. הרב ר' יצחק בר"מ מפרש דכל הכך בעיות היו בצמה זמנין דפעס ראשונה היה עוסק בעופות ושאלו אם יש דרוסה לחמול והשיב לו רב אפילו לחולדה יש דרוסה וטוב היה עוסק באימורי רברבי ושאלו אם יש דרוסה לחמול אם לא והשיב לו אפילו לחמול אין דרוסה וטוב היה עוסק בגדיים וטלאים ושאלו חולדה וחמול יש להם דרוסה או לא וא"ל לחמול יש דרוסה ולא לחולדה וכן היה מפרש הדין עובדא דשבת פ' הולין (דף קנח.) ושם ד"ה צבה) גבי כילה מוכא אמר לו חף מטא אסורה משה מוכא א"ל חף כילה מותרת כילה ומטה מוכא א"ל כילה אסורה ומטה מותרת ולא קשיא כו' ועוד י"ל דכל הכך הוו בפעם אחת בתחלה שאלו יש דרוסה לחמול או לא א"ל חמה שואל סתם יש דבר שאף לחולדה יש דרוסה והדר צבי מיניה אם לחולדה יש דרוסה בכל מקום וא"ל חף לחמול פעמים שאין דרוסה והדר צבי מיניה כיון דזה וזה פעמים יש דרוסה ופעמים שאין דרוסה שיש הן או לא אמר לו יש דבר דלחמול יש דרוסה ולחולדה אין דרוסה וכענין זה יש לפרש הדין דשבת: שאר עופות טמאים יש להן דרוסה או אין להן דרוסה. הך דרוסה היינו דשדי זיהריה כי שליף ואין זה כי הדין דלקמן (ט.) דכל עוף הדורס טמא דהוי מסומני עומאה ולא מבעיא ליה הכא אלא בעופות טמאין אבל פשיטא דאין דרוסה לטוראים: **ובא** מעשה לפני חכמים ואמרו יש דרוסה. וא"ל ולישני ליה דהכא רחל קטנה היתה ורב כהנא חייבי באימורי רברבי וי"ל דא"ל מאי איריא דנקט רב כהנא טועל אפילו חמול נמי:

זאת הב"ח
א"ל ד"ה חמול
זה צב כ"ס
שכלאס:

—
זאת הב"ח
א"ל ד"ה חמול
זה צב כ"ס
שכלאס:

י"ל על זה חמול
ה"ל ד"ה חמול
זה צב כ"ס
ר"ת

[משלי טז]
[טועה מנ]

: ועיש מוס'
ד"ס קסנר]

ו גרשום
יפת פסאין.
דרוסה הנך
בתנין שאר
ואין יש להן
לאפוקי רגל
שר של אריות:
יפת. יפת
דרוס אבל שאר
חשוב דרוסה

ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין דרוסה. וא"ל ולישני ליה דהכא רחל גדולה וכן משמע מדלה נקט טולה וי"ל דא"ל לא הוה רב דימי משמעט טוס מוח צבהה מעשה דאפילו לחמול אין דרוסה ברברבי: **קא** משמע לן דבהדי דשליף שדי זיהריה. יש שסופין להחיר לשחוט כשהגן שוכך ע"ג העוף ולא הסיר רגליו עדיין דהכחי לא שליף ולא שדי ציה זיהריה ואסור לעשות כן דכשהגן חודף אחר העוף ולוכדו מכה כמה פעמים ברגליו ודרים ושליף כמה זמנין: **רוב** אריות דורסין. וא"ל אפילו אם המלא לומר דלפורן זה ממנה חסוך אחא מ"מ אפילו בשאר טוראים שאין בהם לפורן היה לו לחוס כיון דרוב אריות שכיני הסורים דורסין וכסמך נמי דקאמר אביי אבל מקום לפורן מיישין למה לי מקום לפורן כלל ואומר ר"ת דהכי פירושו רוב אריות דורסין כלומר ראויין לדרוס שכן צריאים ודורסים ומשוען חולין ואין דורסים ורוב אריות דורסין שם צריאים אין אהדדי

עין משפט
נר מצוה
קסחא מ"י פ"ה סמל
שמיס כל ס סמג
עשין ס עושיע י"ד
סימן מ סעף ג
קסו ב ג מ"י שם סכה
ד ו עושיע שם
ט"ו א
קסו ד מ"י שם סכה
עושיע שם ט"ו:
קסו ר מ"י שם עושיע
שם ט"ו:
קסו ו מ"י שם עושיע
שם ט"ו:
קע ח מ"י שם סכה
עושיע שם ט"ו:
קע ט מ"י שם סכה
עושיע שם ט"ו:
קעב י ב ל מ"י שם
סליח עושיע שם
ט"ו פ

שימה מקובצת
[א] ברברבי מיניה
בנוריים שמו ואפי'
דכי עוף חיק הוא:
[ב] רוב אריות דורסין
כלומר אי"ל רוב אריות
דורסין קיס לן שכל
הדורס: [ג] לדרוסה
באריות. ג"כ צה
לדרוסה אריות:
[ד] לפס דרוסה
דאוקמה אחזקת:

ארי שנכנס לבין השורים ונמצא צפורן בגבו של אחד מהן אין חוששין שמא ארי דרסו מאי מעמא רוב אריות דורסין ומיעוטן אין דורסין וכל הדורס אין צפרנו נשמט וזאת הואיל וצפורן יושבת לו בגבו אימר ככותל נתחכך אדרבה רוב שורים מתחככין ומיעוטן אין מתחככין וכל המתחכך אין צפורן יושבת לו בגבו וזה הואיל וצפורן יושבת לו בגבו ארי דרסו איכא דמימר הבי ואיכא חוששין לספק דרוסה אמר אביי לא אמרן אלא צפורן אלא צפורן נמי לא אמרן אלא חרא אבל חרתי וחלת חיישין והוא דקיימא בדרא דסיחופיה ואיחמד רב אמר אין חוששין לספק דרוסה ושמואל אמר חוששין לספק דרוסה דבולי עלמא ספק על ספק ד"א עד אימא לא על ספק כלבא. ספק שניא אימא כלבא על שתיק ואיתוב בינייהו אימר שלמא שוי קמע רישיה דחד מינייהו נח מריחיה ל"איהו קא מעואי ואינהו קמקרקין בעותי קא מבעתי אהדדי

לפורן נשמט מן וזו הואיל ולפורן יושבת לו על גבו וכתחלה היא ארי חולה הוא ולא ממנה דרוסה כה לפורן זה לנחן אלא ככותל נתחכך והיה הארי שוכך אלא הכותל ממנה שנתחכך השור ככותל וברגלו של ארי נשמטה ממנו הפפורן וישבה לו על גבו ופריך אדרבה א"ע"י דרוב אריות דורסין וז"ל רוב אריות דורסין כהנא רגל ארי נוגעת שם ששקט לו לפורן על גבו ויש לחלוק על הפירו דברייתא הארי

איסור דאורייתא, דישראל עצמו לא עביד מידי רק דאיהו יהיב לישמעאל הכלים הללו, אף בלא פקוח נפש נמי שרינן מטעם דגוי להנאת עצמו קמכוין. וכן נראה מתוך האשיר"י בפרק ר' ישמעאל [ע"ז פ"ד סי' ב] שכתב דמותר לטחון ולאפות בתנור ורחיים של ע"ז שעושין בשכר ואין מחזיקין להם טובה, ומייתי ראייה מההוא דקוואקי ודימוניקי דיהבינן להו משום דגוי להנאת עצמו קמכוין,

ה"ג גבי תנור ורחיים דאינו אלא חוק הכהנים והנאתן ואין עושין מהן צרכי ע"ז. ש"מ דהאי דקוואקי ודימוניקי מטעם דלהנאת עצמו לחוד שרינן אפילו היכא דליכא פקוח נפש. דאי לא תימא הכי היכי מייתי ראייה מיניה לתנור ורחיים, הא לא דמי דהא לא שרינן בקוואקי ודימוניקי אלא משום פקוח נפש, משא"כ בתנור ורחיים דליכא פקוח נפש: דברי הקטן בנימן אהרן ב"ר אברהם פלניק ז"ל

סימן פז

שאלה 76

ילמדנו רבינו מה שכתבו קצת מהמתחברים אהא דחוששין לספק דרוסה דהיינו דוקא שנכנס הדרוס למקום צר שאין דרך לברוח מלפניו, אבל היכא דיכולין לברוח מפניו אין חוששין לספק דרוסה. ומהיכן למדו זה, דבגמרא [תולין ג ע"א] לא מחלק כלל בין מקום צר למקום הרחב, דהא סתמא פליגי רב ושמואל רב אמר אין חוששין ושמואל אמר חוששין, וקי"ל כשמואל כדמסיק התם [שם ע"ב]. עוד ילמדנו דאף את"ל דאיכא לחלק בין מקום צר למקום רחב, אכתי צריכין אנו לדע גבול ושיעור עד כמה הוי מקום צר ועד כמה הוי מקום רחב, כי הגבול והשיעור שבין מקום צר למקום רחב לא ביאר לנו שום אחד מהמתחברים: **תשובה**, מה שאנו מחלקין בין מקום צר למקום רחב אע"ג דדבר זה לא נמצא בהדיא בתלמוד, גם הרי"ף [שם טז ע"א] והרמב"ם [שחיטה פ"ה ה"א] והרא"ש [שם פ"ג סי' מא] ושאר מחברים לא הזכירו חילוק זה, מ"מ לישנא דתלמודא הכי משמע, דאמרינן התם אמר רבה בר רב הונא אמר רב ארי שנכנס בין השוורים ונמצא ציפורן תחובה

בגבו וכו'. עוד מסיק התם גבי פלוגתא דרב ושמואל ספק על ספק לא על אימר לא על, ולישנא דארי שנכנס גם לישנא דספק על ספק לא על משמע דעל לדיר שלהם שהוא מקום צר, דבבקעה ואפר במקום שהם רועות לא שייך לישנא דעל ונכנס, וזה פשוט הוא: **אמנם** השיעור והגבול לדעת איזה הוא מקום צר ואיזהו מקום רחב, דבר זה לא נתברר בשום דוכתא. והרב ב"י כתב בסימן ג"ז דמדברי הסמ"ג [עשין סג קמג ע"ג] והתרומות [סי' כה] משמע שכל מקום שאינו צר ביותר אלא שיכולים לברוח קצת מפניו חשוב מקום רחב, אך לא ביאר היטיב שיעור לדבר. ולבי אומר לי ללמוד דין זה מדין איסור צידה בשבת ויר"ט, דבכל מקום שיוכל לברוח ולהשמט שקשה לתופסו להדיא והבא לצודו צריך קצת טרחה ותחבולה כל כך, דבכה"ג לענין שבת צידה דידהו מדאורייתא והצדן בשבת חייבא. **ושיעור** זה מפורש בפ' האורג [שבת קו ע"ב] ובפ' אין צדין [ביצה כד ע"א], דתנן התם רשב"ג אומר לא כל הביבירין שוין זה הכלל מחוסר צידה פטור שאינו מחוסר צידה

א. בטי"ז ס"י נו ס"ק יד כתב דמקום רחב הוא דוקא במקום שחבהמות רועות שאין שם שום מחיצה, וכתב וכן נראה עיקר דגם בת"ה הארוך זכר במקום שהם רועות במרחב, ולא כמ"ש בספר משאת בנימין לחקל בזה. ועיין בגליון מהרש"א שם שבתש"י צ"צ ס"י קה כתב כל שיש מחיצה אסור כהטי"ז דלא כתי' משאת בנימין, וביד אברהם שם הסכים למי"ב.

דקוואקי משמשין יך נרה יין דלא להנאת נו עובד ינן להו ג"ז ולא להנאת

דיהבינן הפרסים שב ואל ה, אבל בידים זר דלא י, חדא בידים יא רבא ל קטול יקוואקי יידי חד בשבתא, בשבת, בידים. משמע ו אלא נפשו ית, הן אף אם א מפני ין ליה : דאטו : שורוש : דקטל דאסתר גמורות להנאת ז, אבל : דלאו :

גאון מוהר"ר בנימין אהרן זצ"ל
בבית אהרן
ירושלים תש"ו

חייב. ומפרש התם רב אשי בגמ' היכי דמי ביבר גדול ה"ד ביבר קטן, כל היכא דרהיט בתריה ומטיה ליה בחד שחייה ביבר קטן ואידך ביבר גדול. ופירש רש"י בחד שחייה במרוצה אחת, בפעם אחד שהוא שוחה עליו לתופסו אין לו להשמט ממנו. ותו אמרינן התם [ביצה שם] היכי דמי מחוסר צידה, אמר רב יוסף אמר רב יהודא אמר שמואל כל שאומר הבא מצודה ונצודנו. ופירש רש"י הבא מצודה כלומר שצריך לבקש תחבולות לתופסו והיינו שיעורא דביבר גדול דלעיל ואידך ביבר קטן, ורב אשי שערינהו לעיל בחדא שיעורא ורב יוסף בהא שיעורא, ואידי ואידי חד שיעורא הוא. וכה"ג פירש נמי הר"ן ז"ל [ביצה יג ע"א ד"ה גמ' ה"ד], ועיקר. דלא כפי' התוס' [שם כד ע"א ד"ה כל שאומן] שפירשו דשיעורא דרב אשי קאי אבהמה ואחיה ושיעורא דרב יוסף קאי אעופות. גם הר"ף [שם יג ע"א] והרא"ש ז"ל [שם פ"ג סי' א] משמע דס"ל כפירוש רש"י והר"ן ז"ל, שהרי לא הביאו דברי רב אשי בפסקיהם רק דברי רב יוסף לחוד, והיינו משום דסבירא להו דשיעורא דרב אשי ושיעורא דרב יוסף אידי ואידי חד שיעורא.

נמצינו

למידין לענין איסור צידה דשבת דכל היכא דרהיט אבחרא ומטו ליה בחד שחייה דהיינו במרוצה אחת ובלא תחבולה וטרחא זה הוא ביבר קטן, והצד לתוכו חייב והצד מתוכו פטור, וכל היכא דקשה לתופסו וצריך תחבולה וטרחא כדי לתופסו זה הוא ביבר גדול, והצד לתוכו פטור והצד מתוכו חייב. ומעכשיו נלמוד נמי מדין צידה לדין דרוסה, דכל היכא דרהיט הדורס אבחרא ומטי בחד שחייה דהיינו במרוצה אחת בלא טרחא ותחבולה זה הוא נקרא מקום צר, וכה"ג חוששין לדרוסה, והיכא דקשה לתופסו אם לא בתחבולה וטרחא יתירא זהו נקרא מקום רחב, וכה"ג אין חוששין לדרוסה לכו"ע.

ואע"ג דיש לחלק דשאני התם גבי צידה דחיות ועופות דאינן בני תרבות הן

ומורדין הן ולגבי ידיהו סגי בהאי שיעורא, משא"כ בבהמות דבני תרבות הן ואין דרכן להשמט ולמרוד כל כך ואיכא למימר דאין בהן כלל משום איסור צידה. והכי משמע הסוגיא דאין צדין, דבכל הסוגיא לא נקט רק חיה ועוף, וכן בפרק האורג ובפרק שמנה שרצים [שבת קז ע"ב] ובכל מקום גבי דין צידה לא נקט רק חיה ועוף ולא אישתמיט בשום דוכתא למימר דין צידה גבי בהמה. מכל מקום נראה דלאו דוקא חיה ועוף דה"ה נמי בבהמה, והא דנקט חיה ועוף משום דדרך חיה ועוף לצדן ואין דרך בהמות לצדן, ואין הכי נמי בהמה המורדת יש בהם משום צידה. ובהדיא אמרינן בירושלמי בפרק שמנה שרצים [ה"א] אמר רבי יוסא שור שמרד הצדו בשבת חייב חטאת, הרי לך בהדיא דאין לחלק בין חיה ועוף לבהמה, ובהמה המורדת היא כחיה ועוף לדין צידה. וה"ה נמי לדין דרוסה דכל הבהמות אינן בני תרבות הן ומורדין הן לגבי הדורסין כמו חיה ועוף אצל בן אדם, וכמו שפחד ואימת בן אדם על חיה ועוף ולפיכך הן מורדין ובורחין מפני בני אדם, כך אימת ופחד הזאב והארי על הבהמות ולפיכך הם בורחים ומורדים בפניהם, ולגבי הדורסין, הבהמות אינן בני תרבות הן כמו שהחיות והעופות אצל בני אדם. והכי אמרינן בפ' אלו טרפות [חולין נג ע"א] איהו קא מעואי ואינהו קמקרקרין בעותי קא קמבעתי אהדדי, ופירש רש"י בעותי קמבעתי אהדדי דכשם שהם נבעתים ממנו כך הוא נבעת מהם ואין לחוש. הרי לך בהדיא שהבהמות פחד ומורא הדורס עליהן ולגבי ידיהו אינן בני תרבות.

עוד שמעינן מתוך פירוש רש"י ומתוך הגמרא שגם הדורס יש לו מורא ופחד הבהמות עליו, ולפיכך נראה שגם הדורס כל היכא שיכול לתפוס הבהמה בקלות הוא תופס ודורס, אבל כל שקשה עליו לתפוס אינו מטריח כ"כ מפני הפחד והמורא שעליו ג"כ.

כל זה נראה לי מאחר שלא נתנו חכמים שיעור בין מקום צר בין מקום רחב יש

לסמוך על שיעור זה ש וי"ט, ובפרט דהאי חט אלא מדרבנן, ורב סבר כל עיקר. ונחי דקי"ל

על טוב יזכר שמך אתו כמר גדליא בן הקדו הנה אהובי בענין ו הבתולה בלומה ב"ד שהוגבה ב"ק בוטי ממש באותו הקול, מאו שניהם מכחישים הקידו מבתל הקול לכ"ע, דהא רק קול הברה בעלמא, חיישינן לקידושין כלל. מקרוב בחדש אלול שע" איך שהבחור שבתי בו מהבחורים שהבחור ליב הבתולה, בעדות זה צ העדות כל כך אם יודע הבחורים ששמע מהם ו לא נתפרש מהבחורים הקידושין אם ראו הקו הבחור כמר ליב קרעמני או שמא לא ראו הקדוש מאחרים, ואותן אחרים שמעו מאחרים, ולא ימצ שראו הקדושין ממש. להעיד מי הם הבחורים ו

ב. בפמ"ג סי' נז מ"ז סי"ק משמע דקאי אהוא שותק נ דאסרתה התורה וכי הרי דרוסה דספיקא דאורייתא ו א. בחגהות ברוך טעם כתב כא המצוין בבית שמואל סי

לדרוסה במקום צר, מכל מקום לית לן להחמיר בספק דרוסה דרבנן יותר מלגבי איסור צידה דאורייתא²:

דברי הקטן בנימן אהרן ב"ר אברהם סלניק ז"ל

לסמוך על שיעור זה שגבי צידה לענין שבת ויו"ט, ובפרט דהאי חששא של דרוסה אינו אלא מדרבנן, ורב סבר דאיך חוששין לדרוסה כל עיקר. ונהי דק"ל כשמואל דחוששין

סימן פח

יודע מי הם הבחורים לאו כלום הוא, דהא קיימא לן [ראה טור אה"ע סי' מן] כהרא"ש [גיטין פ"ט סי' יא] והרשב"א [גיטין פ"ט ע"א ד"ה הא] דבעינן דוקא תרי מפי תרי, והכא בנדון זה אינו אלא חד מפי תרי דלאו כלום הוא, דמאחר דאינו יודע מי הם הבחורים ואי אפשר לשאול אותן בב"ד. ודמי ממש לההוא דרבי אבא בפרק המגרש [גיטין פט ע"א] דאמר כגון ששמעו מפי פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים או מתו, שפירשו הרא"ש [שם] והרשב"א [שם] ושאר מחברים דתרי מפי תרי חיישינן לקידושין וחד מפי תרי לא חיישינן לקדושין.

אמנם אם הבחור יודע ומכיר מי הם הבחורים ששמע מהם, בכי האי גוונא נראה לי לכולי עלמא דחיישינן לקדושין אפילו חד מפי תרי³, כיון דאפשר לשאול הבחורים שיעידו בב"ד בירור ואמתת דבר איך הם יודעים, כי שמא יעידו שראו קדושין מיידו לידה והוי ליה קדושין גמורין אע"ג דהבחור והבתולה שניהם מכחישים. וזה לא דמי לההוא דר' אבא שהלכו העדים למדינת הים או מתו, דהתם אי אפשר לשאול העדים ולהכי לא חיישינן לקדושין כל כמה דליכא תרי מפי תרי, אבל הכא בנדון זה דאפשר

על טוב יזכר שמך אתה אהובי היקר והנעלה כמר גדליא בן הקדוש ר' אברהם יצ"ו.

הנה אהובי בענין הקול קידושין בתך הבתולה בלומה שתי. עיינתי במעשה ב"ד שהוגבה ב"ק בוטשאטש ומצאתי שאין ממש באותו הקול, מאחר שהבחור והבתולה שניהם מכחישים הקידושין, כל כי האי גוונא מבטל הקול לכ"ע, דהא ליכא שום דבר ברור רק קול הברה בעלמא, דלאו כלום הוא ולא חיישינן לקידושין כלל. אך העדות שהוגבה מקרוב בחדש אלול שע"ב לפ"ק בק"ק סקאלי איך שהבחור שבתי בר יחיאל הלוי שמע מהבחורים שהבחור ליב קרעמניצער קידש את הבתולה, בעדות זה צ"ע. כי לא נתפרש העדות כל כך אם יודע הבחור שבתי מי הם הבחורים ששמע מהם הקידושין אי לאו. גם לא נתפרש מהבחורים איך הם יודעים הקידושין אם ראו הקדושין בעיניהם שנתן הבחור כמר ליב קרעמניצער להבתולה בלומה, או שמא לא ראו הקדושין אלא שמעו גם הם מאחרים, ואותן אחרים גם כן לא ראו אלא שמעו מאחרים, ולא ימצאו שום עדים שיעידו שראו הקדושין ממש. אכתי צריך הבחור להעיד מי הם הבחורים ששמע מהם שאם אינו

ב. בפמ"ג סי' נו מ"ז ס"ק יד כתב ע"ז והוא פלא בעיני, ומסתימת הטור דספק דרוסה שנתערב (סי' קי) משמע דקאי אחוא שותק כתב דספק האי הוה דאורייתא. ובחידושי הרשב"א כתב בדף נג ד"ה קטע דכיון דאסרתה התורה וכו' הרי דקרי ליה ספיקא דאורייתא. ועיי"ש שהביא שבלבוש ס"ט כתב חוששין לספק דרוסה דספיקא דאורייתא לחומרא, הרי דלא כמ"ב דמן התורה ספיקא הוי.
א. בהגהות ברוך טעם כתב וז"ל, יעויין בשי"ש קדושין פ"ג דין יט ובתשו' הריב"ש סי' קכג ובתשו' רש"ל סי' כא המצוין בבית שמואל סי' מו ס"ק יד.

לחומי שתי שלמטה, חייב. תולדתו הקולע (פלעכטען בל"א). ואין קליעה פחותה מג' נימין. ושיעור האורג והקולע, ברוחב ב' אצבעות. המורקק ומפריד החוטין בשעת האריגה, הר"ח תולדת אורג וחייב. אשה שקלעה שער ראשה, אין בה משום אורג, מרהוא במחזבר, וגם עומד לסתור. רק אסור משום שבות דבונה (ש"ג כ"ז).

כ) הפוצע ב' חוטין, שהסיר חוטי השתי מהערב הארוגים יחד, כאותן שקוראים הרופאים (שארפיע), אם לא התכוון לקלקל הבגד, רק לתקן, משמסיר ב' חוטין ברוחב ב' אצבעות, חייב. ולבני הרב המאה"ג מהו ברוך יצחק שלימ"א העושה (שארפיע) להניח על חבורה, הו"ל תולדת גומא וא"צ אלא לעפרה דפטור, ויפה אמר"ה. תולדתו המתיר קליעת החוטין ברוחב ב' אצבעות, והתכוון לתקן ע"ז. ולראב"ד פוצע היינו שלאחר גמר האריגה, חותך (הצי"ג) מהחוטין שעל כוכר העליון, הנקרא (קעטמענבוים), משחתך ב' חוטין חייב. ולר"ן פוצע היינו כשניתק לו חוט באמצע אריגה, פוצע האורג ראשי החוטין, ושזרזן יחד עד שיהא נארג, ובעשה כן כבי חוטין חייב.

כא) הקושר קשר של קיימא, חייב. וכ"כ (ההמשך חסר בדפוס). כב) והמתיר קשר של קיימא חייב. ומהו קשר של קיימא. לר"ף ולרמב"ם כל שיש ב' לריעותא, מעשה אומן, ועשוי לקיום, חייב. ובחדא לריעותא, פטור ואסור. ובכ' למיבותא מותר לכתחילה. ולרש"י ורא"ש, כל קשר שאין זמן קבוע מתי יתירו, חייב. ובקבוע לו זמן יתיר מיום א' פטור ואסור. ובקשר ליומו מותר לכתחילה. ואגן קי"ל להחמיר בכל קשר קיימא, דהיינו כל שעושה ב' קשרים וע"ז ומתהווקין. ודוקא בקושר ב' קצוות וע"ז. אבל במולם וקושרם יחד בקשר א', או שקשר ב' ביום, של חוט, בקשר א' פני. וכל זה אפי' בקשר שעשוי להתירו בו ביום, מראין אנו בקיאות ושמא הוא קשר אומן, ושמא הלכה כר"ף. מיהו כשאין הקשר מהודק מאד, יש להקל במקום צערא (ש"ז, ורמ"ז ורמנ"א שם). תולדת קושר הפותל פתילי חבלים, מכל מין שיהיה, כמעשה (הוי"ל ע"ה). ונגיל דשורר דאמר"י לעיל שהי"ב משום טוה, היינו בחוט דק כדרך סויה. ושיעורו שיעמוד החבל בפתילתו בלי קשר בראשו, דאז מלאכתו מתקיימת. ותולדת מתיר היינו במפריד פתיל כזה, ולא התכוון לקלקל (רמב"ם פ"ו). מנעלים שחפר האומן ונג בחד אסור לתקן, ולא משום מתיר, רק מרחפורים דמי לפותח בית הצואר בכחנות, דחייב משום מכה בפטיש (כש"ז מג"א י'). ולצורך גדול (ע"י רכ"מ פ"ה). יש להקל לנתקן ע"י עובד כוכבים. כתונת שנתקשרה בבית הצואר, מודרך לענבו, הו"ל כעשוי להתירו כל שעה, ומותר להתירו בשבת פ"ה. וכאי אפשר מותר אפי' לקרעו בצנעא (שם מג"א סק"א) נולא גרע מחותמות שבכלים שמתיר ומפקיע וחותר (כביצה ל"א ב'). ענינה מותרת ואפי' יש קשר תחתיה. ודוקא בעשוי להתירו ביזמו, אבל בענינה ע"י עניבה אפי' לזמן ארוך שרי (ש"ז רמנ"א סק"ו). ולכן יש לזהר כשלוש כתונת שיש בשפתו שסביב לצואר ב' חוטין, וכן במכנסים וכדומה, לא יקשור ב' החוטין ועשה עניבה עליה, דאף שמתכוון להתיר ביזמו, עכ"פ מועשוי להניחו קשור, דילמא ממלך (רמנ"א שם ס"ו). פירות שקשורים או תפורים יחד בחוט, או עוף ממולא, שדרך לתפרו קודם בישול, וכ"כ כסוי כלים שקשור בחבל לכלי, וכ"כ צנצנת י"ח או (מעריצין) שדרך לקשור חוט סביב הסתימה למעלה, מתיר או מפקיע או חותר, חוטו, כשאינו מתקן הכלי ע"י שינתקו. אבל דלת שבמחזבר לקרקע, אם קשר בחבל, מתיר אבל לא מפקיע (ר"ל להתיר קליעת החבל) ולא חותר (ש"ד ט' י'). נשמטו רצועות מנעל או של אחורי מכנסים, אם יש טורח להחזירם, שהנקבים צר, חייב משום מתקן מנא כששמטלו שם, ואם לא מבטלו אסור מדרבנן שמא ישכח ויבטלו, כבעניבה לעיל. ואם הנקבים רחבים, שאין טורח להחזירם, אסור להחזיר שמא יקשור (ש"ז ב' ורמ"ז שם סק"ד). ונ"מ בין הויכ ואסור בזה"ז, בככל וזכתא, דבאין טורח דרק אסור הוא, להכי שרי ע"י עובד כוכבים לצורך גדול, כשבות דשבות לצורך גדול דשרי (כש"ז ה'). אגודות תבן או דשא (הייא בל"א) אפי' קשורין קשר של קיימא כנ"ל, מותר להתירן, דלא שייך קשר קיימא באוכלי בהמה. ויש אוסרים (שכ"ד ד').

כג) התופר שתחב המחט עם החוט ב' פעמים בהבגד שתופר, וקשר ראשי החוט מכאן ומכאן [*בקשר מזה וקשר מזה], או שקשר אח"כ ראשו החוט יחד רהשר היימא שלא חזקה החפירה. או שהכניס המחט

ב' פעמים, אף שלא קשרן, חייב שחרי התפירה מתקיימת (ובבבלי חייב נמי משום קושר. ולר"ן וסמ"ג (הובא בב"י ש"י) אפשר שהופר לא יתחייב משום קושר, ומה שזרקוה רתוי"ם הכא לרביריהם [משבת דע"ד] דמאן דחייב לפומא דחלתא חייב משום תופר וקושר, נ"ל דהתם מיירי בקשר כאמת, וכך כ' רש"י התם להריא, אבל ר"ן וסמ"ג דפטרי תופר משום קושר, מיירי בתפר ב' תפירות דאז א"צ קשר, או שקשר רק קשר א' ב' החוטין יחד וכמבואר בב"י. ועוררני לזה בני הרב המאה"ג מהרבי שלימ"א אברק"ק לאגודסבערג. אמנם לי"מ נ"ל דגם בני תפירות בלי קשר, פשוט דחייב משום קושר, דלא גרע ב' תפירות מפתלת חבל הדורל תולדת קושר כלעיל. וע"י במג"א ש"מ סק"א]. תולדתו המרבק ניירות או עורות יחד ע"י דבק, והמפרידן ואין כוונתו לקלקל הו"ל תולדת קורע (ש"מ י"ד). מ"מ בגרבקו דפי ספר יחד ע"י שעה, או (בקל"יסטער) שעי' האוגר הפפרים, מותר להפרידן. דהא חותמות שבכלים מתיר ומפקיע וחותר מראינו עשוי לקיום, וכ"ש הכא הנעשה ממילא (מג"א סס"ט). מיהו דפי ספר שלא נחתכו עדיין זמ"ז, אסור לחתכן זמ"ז ע"י עובד כוכבים הדורל מתקן כלי המתכו חוט התפירה, חייב משום תופר. ומהו מותר, לרש"י היינו בגד שהוא תפור ועומד, והניח חוט ארוך בסופו, ונתפרדו ב' חתיכות הבגד זמ"ז במקצת, ומתח את החוט בסוף וע"ז שוב הדקן וחברן יחד, זהו תפירתו וחייב (ש"מ פ"ו). ולרמב"ם ר"ל שמתח חוט התפירה קודם שחפר, כדי שלא יתכוון החוט בשעת תפירתו, ומשום שזה מצרכי תפירה חייב משום תופר. בגדים שיש בהן נקבים, שמכניס בהן חוט או (באגוד) ע"י כלי הנקראת (שמימט), אסור לעשות זה בשבת, אם לא שהנקבים רחבים ועגולים ומתוקנים בתפירה סביב, [ואין רגיל לקשור ב' קצוות החוט] (געזיימט בל"א), דאליכ אפי' רק למתוח החוט המוכנס כבר בהנקבים מע"ש, אסור (שם פ"ו). מוכין כגון (ביזמוואלע) או נצוות או שאר דבר רך, שנפלו מתוך הכרים והכסות, מותר להחזירן. אבל אסור למלאותן לכתחילה, גזירה שמא יתפור (שם פ"ח).

כד) הקורע ונתכוון לתקן ע"י, חייב. מיהו לרמב"ם דמחייב במלאכה שאצלג"ו, אם קרע כנעטו או על מתו, הרי נתכוון לתקן לגבי יצרו, וחייב. ולר"ן פטור ואסור. אסור לקרוע נייר, הדורל כמתקן מנא (ש"מ י"ג), ולפ"ח (י"ד קי"ה ס"ק י"ח) חייב חמאת. [אב"י ועיין במלאכת מוחק שהלק ע"ד זוק"ל על זה]. כלים שברוך על פיהן עור או כמלית, מותר לקרעו כדי לאכול או לשתות מה שבכלי (ש"ד מג"א י"ד). הרי י"ג מלאכות שכעשיית בגד.

כה) הצד שום דבר שבמינו ניצוד, אפי' בהמה חיה ועוף סומא או יש, אם היה הניצוד במקום שיכול להשמט ותפסו, או שצדו למקום שאינו יכול להשמט ונעל בפניו, או אפילו נכנס מעצמו למקום דמטי ליה בחד שחיה נוי"א דשיעורו ד' טפחים (תצ"ז מג"א סק"ו) ונעל בפניו, חייב (ש"מ פ"א ב' וג'). ונ"ל דאפי' הוא חיה רעה שירא לתפסו שם אף שיהיה במקום צר אפי' כיון שניצד חייב, ועפ"מ זמ"ז. אבל אם היה הניצוד שם והפתח סתום מותר לסגרו ביותר (שם פ"ה) וכן צפור קטן שנכנס לתיבה או למגדל (שראנק בל"א), אן צפור גדול, שנכנס לבית ונעל בפניו, חייב (שם פ"א). אבל בצד צפור קטן לבית גדול, או הצד חיה זקינה או חגרת או חולה מעיפות, שאינה יכולה לזוז ממקומה (לאפוקי חולי מחמימות), פטור ואסור (רס"ז שם סק"ב). בהמה חיה ועוף שברשותו, אם מרדו שאין באין לכלובן כערב, אפי' שור, סוס, ותרגולת (ירושלמי), או תרגולת חרשה שאינה מורגלת עוד לבוא בערב לבית, אם צדן ותפסן, חייב. ואפי' הן בבית סתום, אם הביט גדול אסור לצודן שם (ש"מ י"ב ומג"א תצ"ז סק"ו). וכ"ש כשנכנסו מעצמן לבית פתוח, אסור לסגור הדלת שלא יברחו (א"ר ש"ט). ואסור ג"כ למור לעובד כוכבים לצודן, מדצידתן אסור מראורי"י. אמנם בלא מרדו, יש חלוק, אם א"צ לצודן כלל, שכשרוצה לתפסו, מיד הוא עומד מעצמו, וכ"כ תרגולת, שדרכה כשאדם רוצה לתפסה, מיד מושבת א"ע לפני הרודף, כשברחה מותר לדחותה מאחוריה לבית. אבל לא יגע תחת כנפיה, מדמשרבמת נפשה, הו"ל נושא מוקצה, שאסור למלטל (ש"ח ס"ט). אבל אם נשמטת וברחת, ואינו יכול לתפסה בקלות, אעפ"י שבאין לכלובן לערב אסור לצודן. ואעפ"כ אם קטן או עובד כוכבים יצודה להחזירה, אין מוחין להן (ש"מ מג"א כ"ז). ובהמה שלא מרדה, אף שנשמטת כשיתפסות, לא שייך גבה צידה. וחותר דינה כחיה (פסי

מלניו זכר חנוך
 גוצאג ססוי"ת ת. ואל. ואל"ת
 כ"ל"ת כפ"ת - תבאית י"שאל
 מ"ז א

חיות שאינן בני תרבות

1) כתב הרמב"ם (פ"י הל' כ"כ"א) הצד וכו' חייב, והוא שיצוד אותן למקום שאינו מחוסר צידה, כיצד כגון שרדף את הצבי עד שהכניסו לבית או לגינה או לחצר, ונעל בפניו וכו', כל מקום שאם ירוץ בו יגיע לחיה בשחיה אחת וכו', הרי זה מקום קטן, ואם הבריוח הצבי וכיוצא בו לתוכו חייב, ומקום שהוא גדול מזה, המבריה חיה וכו' לתוכו פטור, ע"כ. ומקור דבריו הוא בסוגיית הגמרא שבת (ק"ו ע"ג) ובמס' ביצה (כ"ד ע"א) ותו"ד הגמרא, דבמתני' (גילה כ"ג ע"א) איתא אין צדין דגין מן הביברין ביו"ט וכו', אבל צדין חיה ועוף, ונותנין לפנייהם מזונות, ע"כ. ורמינן סתירה מבריייתא דתנא ביברות של חיות ועופות אין צדין מהם ביו"ט, ואין נותנין לפנייהם מזונות, קשיא חיה אחיה קשיא עופות אעופות. ומסקינן חיה אחיה לא קשיא, הא דאיתא בבריייתא דאין צדין מיירי בכיבר גדול, והא דתנן במתני' דצדין מיירי בכיבר קטן, ומפרש היכי דמי ביבר גדול היכי דמי ביבר קטן, אמר רב אשי כל היכא דרהיט בתריה, ומטי ליה בחד שיחייא ע"כ. ומבואר שם בסוגיא דהכי נמי לגבי חיוב צידה בשבת לא מחייב אלא בכיבר קטן ע"ש [ובדין דמותר לצודו ביו"ט לכתחילה, יתבאר לקמן (אום ט)].

גדר ביבר קטן

7) ופירוש חד שיחייא כתב רש"י (שם ס"ד) → שיחייא) וז"ל מרוצה שהוא שוחה לאחוז בה עכ"ל. ובביצה (שם ד"ה נהד שמיא) פ"י, בפעם אחת שהוא שוחה עליו לתפסו, אין לו (לסמיה) להשמט ממנו, ע"כ. אבל הרשב"א בעבודת הקודש (צ"ט מועד ש"א פ"ט מונט צל"י רעה סי' שט"ז ס"ק צ"ג) כתב וז"ל (הס"ד) בריצה אחד שאינו צריך [האדם] להנפש עד שיגיענו עכ"ל. ומשמע אף דלא מטי ליה בחד פעם

והנה כתב הטור (סי' שט"ז) וז"ל כתב בעל התרומה שאסור לנעול בשבת התיבה שיש בה זכובים, אלא יתן סכין או שום דבר בין הכיסוי לתיבה בענין שיוכלו לצאת משם, ונראה לי שאין צריך לרקדק בזה, שאין הזכובים ניצודין בתיבה, שאם בא לפתוח התיבה וליטלם יברחו, ולא דמי לדבורים בכוורת דקתני פורסין מחצלת על גבי כוורת, ובלבד שלא יכוין לצוד וכו', ועוד דבכוורת גופה קתני ובלבד שלא יכוין לצוד, אלמא כי לא מתכוין שרי עכ"ל. וכבר כתבנו לעיל (אום ד) דהב"י הקשה על הטור, דהלא בגמרא מבואר להדיא דאף כי לא מתכוין אסור ואפילו לר' שמעון כיון דהוי פסיק רישא דיצודו, ורק באופן דאינו ניצוד לגמרי שרי וכנ"ל, וא"כ אמאי התיר הטור לסגור התיבה שיש בתוכה זכובים אף דאין מתכוין לצודן, סוף סוף הוי פסיק רישא. וכתב הב"י [בתי' הא'] ליישב שיטת הטור וז"ל שאני דבורים דכוורת היא מקום שהם ניצודין והוי כמכניס אריה לגורזקי שלו, אבל זכובים דתיבה וכוורת לא הוו מקום צידתם, אפשר דלא חשיב ניצודים עד שיתפסם בידו ע"כ.

ובשו"ע התניא (שם סעיף ה') הביא תי' זה דהב"י ומבארו ביותר, ותו"ד דבאמת בדבר שאינו יכול לתפסם בידו וליטלו ממקום שניצוד לא מיקרי ניצוד, רק בארי לגורזקי מבואר להדיא בגמרא דחייב עלה, אף דבוודאי אינו יכול ליטול הארי משם בידיו, ועל כרחך שמעינן מינה דכל דזהו דרך צידתן להכניסן למקום המיוחד שלהם חייב, אף שאינו יכול ליטול משם, א"כ הוא הדין בדבורים, כיון דכן דרך צידתן לתוך כוורת חשיבן שנגמר צידתם, מה שאין כן בזכובים שאין כן דרך צידתן לא מיקרי צידה, ומותר אם אינו מתכוין לצודו, [ועי' לקמן (אום י"ד) לדינא בענין צד זכובים בתיבה].

נכון, דודאי אם כולי עלמא יודי לוקת הב"י ושאר מקום שאין ידוע גינו ניצוד או אין

נתת הב"י ושאר זיי אדם (שם) כתב אין במינן ניצוד, ו לגופן אלא כדי אם כשהן ניצודין זור, כדי שיצאו שבשדות למצוץ ר להם לייצר את כמו שהיה צידה ו לרשותו שלא לרשותו, משום ניצוד ע"ש. ויש הב"י ס"ל דאף זן דרך נקב, כיון להכוורת חשיב י תרבות הבאים ו אינן מחוסרין י פוסקים הנ"ל, בות, דשם בבני ו לכלובן בערב משתמש בהם, לו תועלת בגופן ורך הדבש שהן

ד"ם בכוורת,

ע"צ) הצד ארי עד שיכניסנו שמר עשוי כעין

הרב"ז לתיי קאמן גוטמאן ס"א"א

ששוחה את עצמו, אפילו הכי כזה שאינו צריך האדם להנפש בעת שרץ אחריה חשיב כבר כניצוד ועומד.

ובשו"ת משאת בנימין (סי' פ"ו, לענין שיעור דריסה), כתב דשיעור דמטי בחד שיחייא, ר"ל במרוצה אחת בלא תחבולה וטירחא וזהו ביבר קטן, וכל היכי דקשה לתפסו וצריך תחבולה וטירחא כדי לתפסו, זהו ביבר גדול ע"כ. ומדבריו שם משמע דמפרש כן בכוננת רש"י, ולפי זה ליכא פלוגתא בין רש"י והרשב"א. אבל בחידושי הרשב"א (ני"ט ס"ט ד"ה ג"ה) כתב להדיא דדעת רש"י אינו כן שכתב וז"ל, נראה שרש"י ז"ל גריס וכו' כל דמטי בחד שחיא, שהוא ז"ל פירש כל ששוחה עליו לתופסו, ואינו יכול להשמט ממנו, ואינו מחזור וכו', וגיי ספרים שלנו כל "דרהיט" ומטי ליה בחד שחיא, ופי' רבינו שמואל כל שמגיעו בריצה אחת ואינו צריך לינפש בינתים עכ"ל. הרי דלרש"י הגדר דתפסו כשחייא אחת בלא ריצה כלל, וצריך ביאור דברי המשאת בנימין שפירש שיטת רש"י כפי' הרשב"א.

ומב"ר מקום מכואר דהמשאת בנימין נקיט כדעת הרשב"א דגדר של ביבר קטן היינו מקום קטן כזה, דעל ידי שירוצ' אחריה יתפסנו בלי שיצטרך לפוש בנתיים, אף שעכ"פ צריך לרוץ אחריה, וכן ס"ל לאל"י רבה (ש"ס) לדינא ע"ש.

צד לביבר גדול

ע"ל כל פנים נתבאר דעת הרמב"ם דלא מחייב משום צידה בחיה אלא בביבר קטן, וכן פסק בטור ושו"ע (סי' ט"ז ס"א) וז"ל הצד וכו' וצבי לבית או לביבר שהם ניצודים בו חייב, ואם אינו ניצוד בו פטור אבל אסור ע"כ. והכוונה פשוט דמקום שהם ניצודים היינו

ביבר קטן, ואינו ניצוד היינו ביבר גדול דלא חשיב כניצוד ועומד. ולמדן מדבריהם דאיסור דרבנן עכ"פ איכא בצד לביבר גדול, וכן משמע ממה דאיתא במתני' (שנת ש"ס) ר' שמעון בן גמליאל אומר וכו' זה הכלל מחוסר צידה פטור וכו' ע"כ, וכללא בדינו דכל פטורי שבת [דאיתא במשנה] דהם פטור אבל אסור.

ובשו"ת משאת בנימין (ש"ס) כתב נמי להדיא → כדברינו, וכתב עוד דאם צד אח"כ מתוך מקום גדול כזה, לביבר קטן, חייב על צידתו, אף דכבר הם במקום מוקף מחיצות, סוף סוף כיון דמחוסרין עדיין תחבולה שיהא תחת ידו שייך בהו מלאכת צידה מה"ת. ואף דצידה במשכן היה במקום שאין מוקף כלל, לא בעינן שיהא דומה לגמרי למה שהיה במשכן שיתחייב עליו משום מלאכה, ובאמת כן מוכרח לומר לפי שיטת התוס' (ני"ט כ"ג ע"ב ד"ה ואין) באיסור נתינת מזונות לפני חיה שבביבר גדול [וכנ"ל מהברייתא], דהוא משום גזירת שמא מתוך כך יצודם ע"ש. הרי מוכח דחייב על צידתן מה"ת דאם אין איסור בצידה שלהם אלא מדרבנן לא הוי ליה למיגזר שלא ליתן לפניהם מזונות שמא יצודן, דהוי ליה גזירה לגזירה, ועל כרחך מוכחא דצידתן אסורה מד"ת. וכן כתבו להדיא התוס' שם (כ"ד ע"א ד"ה ומי"א), וברא"ש שם (פ"ג סי' א'), וכן נקיט לדינא במג"א (סי' מ"ז ס"ק י"א) ושו"ע התניא (סי' ט"ז ס"א).

עופות

ו **ובמ"א** דרמי הגמרא סתירה בצידת עוף, מתרצינן שם דהא דתנן במתני' דצדין עוף ביו"ט היינו בביבר מקורה, והא דתנא בברייתא דאין צדין היינו בביבר שאינו מקורה.

וחזו איתא בגמרא ב שמעון בן גמלי כל הביברין שוה, זו אסור ושאינו מחוסר היכי דמי מחוסר ציד שאומר הבא מצודה דהלכה כר' שמעון סוגיא זה ב' דרכים (ש"ס ד"ה ס"א מ"א) דביבר גדול דלעיל, ע"כ, והיינו דס"ל גמליאל לא אתי כלל מטי ליה בחד שחיא שיעורא הוא. אבל חולקים על פירש"ש שמעון בן גמליאל שיעור עופות, דאף שיהא המקום צר ושיעורא קמייתא ה ליה בחד שיחייא, עכתו"ד. ונמצא לפ לא חשיב ניצוד א ביבר קטן שאינו צ שיהא מקורה, דהא להוסיף על אוקימ מקורה שיהא גם ה מצודה, וקיי"ל הל גמליאל עי' שם בגו ד"ה ס"א) שכתב לד האי תירוץא דלעי מקורה לשאינו מק (ני"ט ס"ס נגמרא ה נראה מדברי

אבל לשיטת רע שיעורא וכו צידת עוף, דנשאר מקורה, והא בכי